

ÅRSRAPPORT 2017

Rise Flemløse Sparekasse

Cvr.nr. 5478 7316

Hreg. 0847

Godkendt på sparekassens ordinære repræsentantskabsmøde, den 8. marts 2018

Dirigent

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "M. B. Kromann", written over a horizontal line.

Mads Kromann

Indholdsfortegnelse:

Oplysninger om Sparekassen	side 3
Ledelsespåtegning	side 5
Den uafhængige revisors erklæringer.....	side 6
Ledelsesberetning	side 10
Ledeshverv og alder	side 20
Resultatopgørelse	side 22
Balance	side 23
Egenkapitalopgørelse	side 24
Noter:	
1 Væsentlig anvendt regnskabspraksis	side 25
2 Væsentlige skøn	side 26
3 Finansielle risici og politikker	side 29
4 Kapitalforhold	side 32
5 Nøgletal	side 33
6 Renteindtægter	side 34
7 Renteudgifter	side 34
8 Gebyrer og provisionsindtægter	side 34
9 Kursreguleringer	side 34
10 Nettorente og gebyrindtægter fordelt på aktivitetsområder	side 34
11 Udgifter til personale og administration	side 34
12 Andre driftsudgifter	side 35
13 Nedskrivninger på udlån m.v.	side 36
14 Skat	side 37
15 Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	side 37
16 Udlån og andre tilgodehavender	side 37
17 Obligationer til dagsværdi	side 38
18 Aktier	side 38
19 Aktiver i puljeordninger	side 38
20 Immaterielle aktiver – kunderelationer.....	side 38
21 Grunde og bygninger.....	side 39
22 Øvrige materielle aktiver	side 39
23 Udskudte skatteaktiver og skatteforpligtelser	side 39
24 Indlån og anden gæld	side 40
25 Indlån i puljeordninger	side 40
26 Efterstillede kapitalindskud	side 40
27 Eventualforpligtelser	side 41
28 Valutaeksponering	side 41
29 Nærtstående parter	side 41
30 Erhvervelse af Flemløse Sparekasse.....	side 42
31 Anvendt regnskabspraksis	side 42

Oplysninger om Sparekassen:

Hovedkontor:

Navn: Rise Flemløse Sparekasse
Binavne: Rise Spare- og Lånekasse og Flemløse Sparekasse
Adresse: Store Rise Landevej 10, 5970 Ærøskøbing
CVR-nr.: 5478 7316
Registreringsnr. 0847
Hjemstedskommune: Ærø
Telefon nr. 6252 1408
Telefax nr. 6252 1428
Internetadresse: www.sparekassen.dk
E-mail: post@sparekassen.dk

Filialer:

Adresse: Fåborgvej 64, 5700 Svendborg
Telefon nr. 6220 0000

Adresse: Kirkebjergvej 13, 5620 Glamsbjerg
Telefon nr. 6472 1658

Bestyrelse:

På valg i 2019

Gårdejer Leif Juul Sørensen, 5970 Ærøskøbing - Formand
Direktør Henning Hürdum, 2100 København Ø
Serviceleder Hanne Herzog, 5610 Assens
Personalekonsulent Anne Jeppe Nielsen, 5970 Ærøskøbing

På valg i 2021

Leder Ole Kjær Jensen, 5620 Glamsbjerg - Næstformand
Gårdejer Rasmus Peder Rasmussen, 5970 Ærøskøbing
Restauratør Pia Fuglsang Rasmussen, 5970 Ærøskøbing
Teknisk konsulent Henrik Peder Buur, 5620 Glamsbjerg
Direktør Niels Riis, 5260 Odense S
Rådgiver Ole Lemmeke Jørgensen, 5970 Ærøskøbing – medarbejdervalgt

Revisionsudvalg:

Direktør Henning Hürdum, 2100 København Ø - formand for revisionsudvalget
Leder Ole Kjær Jensen, 5620 Glamsbjerg - Næstformand
Personalekonsulent Anne Jeppe Nielsen, 5970 Ærøskøbing

Direktør:

Sparekassedirektør Bjarne Valentin Nielsen, 5600 Faaborg

Revisorer:

Deloitte
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
Weidekampsgade 6
2300 København S

Ledelsespåtegning

Bestyrelsen og direktionen har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2017 for Rise Flemløse Sparekasse.

Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af Sparekassens aktiver, passiver, og finansielle stilling pr. 31. december 2017 samt af resultatet af Sparekassens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2017.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for udviklingen i Sparekassens aktiviteter og økonomiske forhold, samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som Sparekassen kan påvirkes af.

Årsrapporten indstilles til repræsentantskabets godkendelse.

Rise, den 22. februar 2018

Direktion

Bjarne V. Nielsen
Sparekassedirektør

Bestyrelse:

Gårdejer Leif Juul Sørensen
Formand

Direktør Henning Hürdum

Personalekonsulent Anne Jeppe Nielsen

Gårdejer Rasmus Peder Rasmussen

Teknisk konsulent Henrik Peder Buur

Leder Ole Kjær Jensen
Næstformand

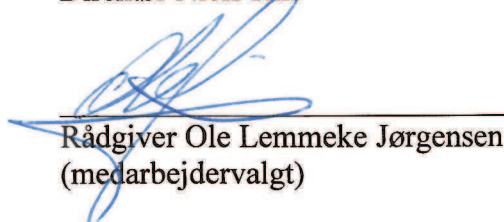
Serviceleder Hanne Herzog

Restauratør Pia Fuglsang Rasmussen

Direktør Niels Riis

Rådgiver Ole Lemmeke Jørgensen
(medarbejdervalgt)

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til repræsentantskabet i Rise Flemløse Sparekasse

Konklusion

Vi har revideret årsregnskabet for Rise Flemløse Sparekasse for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2017, der omfatter resultatopgørelse, totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis. Årsregnskabet udarbejdes efter lov om finansiell virksomhed.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af sparekassens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2017 samt af resultatet af sparekassens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2017 i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed.

Vores konklusion er konsistent med vores revisionsprotokollat til revisionsudvalget og bestyrelsen.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit ”Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet”. Vi er uafhængige af sparekassen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA’s Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Efter vores bedste overbevisning er der ikke udført forbudte ikke-revisionsydelser som omhandlet i artikel 5, stk. 1, i forordning (EU) nr. 537/2014.

Vi blev første gang valgt som revisor for Rise Flemløse Sparekasse den 30. marts 2017 for regnskabsåret 2017. Vi er valgt årligt ved repræsentantskabsbeslutning i en samlet sammenhængende opgaveperiode på 1 år frem til og med regnskabsåret 2017.

Centrale forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af årsregnskabet for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2017. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af årsregnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold.

<i>Nedskrivninger på udlån mv.</i>	<i>Forholdet er behandlet således i revisionen</i>
Udlån udgør 397,5 mio.kr. pr. 31. december 2017 (295,8 mio.kr. pr. 31. december 2016), og der er foretaget nedskrivninger herpå med 28,3 mio.kr. pr. 31. december 2017 (23,1 mio.kr. pr. 31. december 2016).	Baseret på vores risikovurdering har revisionen omfattet en gennemgang af relevante forretningsgange for nedskrivninger, test af kontroller og analyse i udviklingen af kreditkvaliteten på udlån til erhverv, herunder størrelsen af nedskrivningerne.
Fastlæggelsen af nedskrivningsbehovet på udlån er forbundet med betydelig usikkerhed og i et vist omfang baseret på ledelsesmæssige skøn. Som følge af væsentligheden af disse skøn og størrelsen af udlån er revision af nedskrivninger på udlån et centralt forhold ved revisionen.	Vores revisionshandlinger har desuden konkret omfattet: <ul style="list-style-type: none">• En gennemgang og vurdering af sparekassens overordnede metoder for overvågningen af kreditrisikoen på udlån.• Test af sparekassens interne kontroller for identifikation af udlån, hvor der er indikation på

<p>Principperne for opgørelse af nedskrivningsbehovet er nærmere beskrevet i anvendt regnskabspraksis og ledelsen har nærmere beskrevet håndteringen af kreditrisici samt vurdering af nedskrivningsbehovet i note 1, 2 og 3.</p> <p>De forhold vedrørende udlån til erhverv, som indeholder størst skøn, og som derfor kræver øget opmærksomhed ved revisionen er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vurdering af om udlån er værdiforringede. • Værdiansættelse af sikkerheder og fremtidige pengestrømme, som indgår i opgørelsen af nedskrivningsbehovet på værdiforringede udlån. • Ledelsesmæssige skøn knyttet til fastsættelsen af det forventede tab, herunder vurdering af størrelsen af ledelsesmæssige tillæg til de gruppevise nedskrivninger. 	<p>risiko for værdiforringelse, samt test af kontroller på nedskrivningsberegninger.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gennemgang af større udlån. • Stikprøvevis gennemgang af udlån med svaghedstegn for at vurdere, hvorvidt der efter vores opfattelse burde have været foretaget en nedskrivningsvurdering. • For udlån med objektiv indikation for værdiforringelse har vi stikprøvevist testet, at det opgjorte nedskrivningsbehov er i overensstemmelse med lovgivningens og sparekassens retningslinjer herom. • Udfordring af ledelsesmæssige tillæg med særligt fokus på konsistens samt objektivitet hos ledelsen, herunder med særlig fokus på dokumentation af ledelsesmæssige tillæg.
---	---

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere sparekassens evne til at fortsætte driften, at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant, samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere sparekassen, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformation kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugerne træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.

- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af sparekassens interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om sparekassens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at sparekassen ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af årsregnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om bl.a. det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Vi afgiver også en udtalelse til den øverste ledelse om, at vi har opfyldt relevante etiske krav vedrørende uafhængighed, og oplyser den om alle relationer og andre forhold, der med rimelighed kan tænkes at påvirke vores uafhængighed og, hvor dette er relevant, tilhørende sikkerhedsforanstaltninger.

Med udgangspunkt i de forhold, der er kommunikeret til den øverste ledelse, fastslår vi, hvilke forhold der var mest betydelige ved revisionen af årsregnskabet for den aktuelle periode og dermed er centrale forhold ved revisionen. Vi beskriver disse forhold i vores revisionspåtegning, medmindre lov eller øvrig regulering udelukker, at forholdet offentliggøres, eller i de yderst sjældne tilfælde, hvor vi fastslår, at forholdet ikke skal kommunikeres i vores revisionspåtegning, fordi de negative konsekvenser heraf med rimelighed ville kunne forventes at veje tungere end de fordele den offentlige interesse har af sådan kommunikation.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til lov om finansiel virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i lov om finansiel virksomhed. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Silkeborg, den 22. februar 2018

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

CVR-nr. 33 96 35 56

Anders Oldau Gjelstrup
statsautoriseret revisor

MNE-nr. 10777

Jakob Lindberg
statsautoriseret revisor

MNE-nr. 40824

Ledelsesberetning

Hovedaktivitet

Rise Sparekasse og Flemløse Sparekasse valgte pr. 01.04.17 at fusionere med Rise Sparekasse som den fortsættende sparekasse. Navnet på den nye Sparekasse blev Rise Flemløse Sparekasse. Fusionen blev godkendt på de respektive repræsentantskaber. Rise Flemløse Sparekasses hovedaktivitet er at udbyde pengeinstitutprodukter til private kunder og erhvervskunder. Kunderne er primært baseret i vores lokalområde på Ærø, i det syd- og sydvestfynske område samt i Odense. En mindre del af kundemassen er hjemmehørende uden for de nævnte områder, heraf har mange haft tilknytning til Ærø/sydfynske område. Kundemassen er derudover spredt ud over det ganske land. Rise Flemløse Sparekasse tilbyder kunderne et bredt sortiment af produkter, kombineret med professionel rådgivning og stor indsigt i de lokale forhold.

Udvikling i aktiviteter og økonomiske forhold

Årets resultat i Rise Flemløse Sparekasse udviser et overskud før skat på tkr. 11.963 og et overskud efter skat et overskud på tkr. 9.399 Resultatet betegnes af sparekassens direktion og bestyrelse som tilfredsstillende set i lyset af at de markedsforhold, som vi arbejder under. Resultatet er endvidere ekstraordinært påvirket af fusionen af Flemløse Sparekasse og Rise Sparekasse. Fusionen har betydet at der er brugt rigtig mange ressourcer og omkostninger på at gennemføre fusionen. På positivsiden har vi realiseret ca. 2,1 mio. kr. hvilket ca. svarer til halvdelen af de forventede synergier som var forudsat i forbindelse med vedtagelsen af fusionen. Alle kunderne fra Flemløse Sparekasse blev IT-konverteret til Rise Flemløse Sparekasse inden udgangen af november måned, således at alle kunder i sparekassen benytter samme platform.

Ser vi på de økonomiske nøgletal så er der optimistiske toner og fremgang i nøgletallene rundt om i verden. Bedst ser det ud i USA, hvor der er så høj en fremgang at FED har hævet renten flere gange i løbet af 2017. Dette er ikke sket i EU endnu, men væksten i store dele af EU udviser fremgang. Den Europæiske Centralbank har påbegyndt nedroslingen af deres opkøbsprogram, hvilket indikerer at det også går bedre i Europa. Økonomerne mener at opkøbsprogrammet afsluttes i slutningen af 2018 eller senest i 2019, hvorfor der også må påregnes stigende renter i eurozonen. Såfremt USA's præsident Donald Trump får gennemført sin politik om, at genforhandle flere af de større internationale handelsaftaler, så vil det kunne få negative langsigtede konsekvenser for verdenshandlen og dermed dæmpe vækstforventningerne til ugunst for den økonomiske udvikling. Eskalerer spændingerne i og omkring Syd- og Nordkorea eller i andre brændpunkter, vil det også kunne påvirke økonomien i negativ retning.

Der er således en række usikkerhedsfaktorer, der kan påvirke de finansielle markeder i betydeligt omfang.

Resultatet i Rise Flemløse Sparekasse betragtes som tilfredsstillende med baggrund i en egenkapitalforrentning på 9,0 % efter skat. Endvidere er resultatet før skat noget større end budgetteret. At nettorente og gebyrer udvikler sig positivt år efter år skyldes, at der løbende sker en positiv, kontrolleret og tilfredsstillende udvikling i forretningsomfanget.

I Sparekassens største kundebetjente afdeling, som er hovedkontoret på Ærø, har kundeudviklingen igen i år været på et tilfredsstillende niveau. Desuden har der været en positiv udvikling i de fleste af vores forskellige forretningsområder. At vi fortsætter den positive udvikling, som vi er inde i, skyldes primært at vi har fastholdt vores strategi om, at bevare en høj service og tilgængelighed, samt at den personlige betjening omfatter god og solid rådgivning. Rigtig mange af ærøboerne ønsker et lokalt pengeinstitut, som vægter det lokale tilhørsforhold højt.

Ser vi på Svendborg-filialen, så kan vi konkludere, at kunderne har taget rigtig godt imod vores nye domicil på Fåborgvej 64. Kundeudviklingen er fortsat stigende og udviklingen sker på alle vores væsentligste indtjeningsområder. Den kontrollerede vækst sker primært inden for indlån, Totalkreditlån og depotværdier. På udlånssiden er Svendborg-filialen den som vokser mest, men vi går til stadighed forsigtigt frem. Vi ønsker i 2018 at øge kendskabsgraden til Rise Flemløse Sparekasse i det Sydfynske område.

Flemløse-filialen er resultatet af fusionen. Filialen har i 2017 været kraftigt involveret i it-konverteringen af kunderne fra Flemløse Sparekasse til Rise Flemløse Sparekasse, hvilket har begrænset filialens muligheder for, at gøre yderligere forretninger med både nye og bestående kunder. I 2018 vil vi igangsætte en renovering af filialen samtidig med, at vi ønsker at gøre filialen og personalet mere synlig i lokalområdet og de omkringliggende byer. Vi vil som i de øvrige filialer øge fokus på kontrolleret vækst til både eksisterende og nye kunder.

Ser vi samlet på de tre områder, så har vi i 2017 fået en ny kunde hver eneste dag i året. Vi glæder os rigtig meget over den positive kundeudvikling. Især når vi tager i betragtning, at 2017 var et år, hvor der blev brugt rigtig mange ressourcer på implementering af nye love, regler og på sammenlægningen af de to sparekasser.

Samtidig er vi også meget stolte og ydmyge over, at så mange nye kunder har fundet vej til Rise Flemløse Sparekasse. Vi skal gøre vores absolut bedste for at leve op til forventningerne, således at vi kan servicere både de nye og de eksisterende kunder på et professionelt og højt niveau.

En generel faktor for de tre filialer og lokalområderne er, at vi godt kunne ønske os at låne flere penge ud til gode og solide projekter. Det vil kunne understøtte en positiv udvikling i vores nærområder. Samtidig ønsker vi at fortsætte den kontrollerede vækst i Sparekassen, som vil være medvirkende til at sikre vores overlevelsessevne på længere sigt.

Vores eksponeringer har en fornuftig sammensætning, hvor andelen af privatkunder andrager 68 % og erhvervskunderne 32 %. Sparekassen har igennem de seneste år arbejdet på at øge antallet af privatkunder. Dette med baggrund i at vi opnår en større spredning i antallet og størrelsen af engagementerne, hvilket alt andet lige giver os mindre risiko, da eventuelle tab oftest er størst på de større erhvervsengagementer end på de mindre privatkundeengagementer. I forbindelse med erhvervskundeselementet er der ligeledes sket en spredning. Største enkeltstående erhvervskundegruppe er landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri, som andrager 7 % af det samlede udlån. Dette nøgletal har været faldende over de seneste år og har ligeledes medvirket til reduktion af vores samlede risici.

Sparekassen vurderer alle engagementer over tkr. 600 hvert kvartal med henblik på, at konstatere eventuelle faresignaler i engagementerne. Det er vores vurdering, at vi har langt overvejende gode og fornuftige engagementer. Såfremt der under behandlingen konstateres væsentlige ændringer i positiv eller negativ retning, ændres kundernes bonitetskategori.

Regnskabstallene er påvirket af den gennemførte fusion mellem Rise Sparekasse og Flemløse Sparekasse pr. 1. april 2017, hvilket generelt set påvirker alle regnskabstallene.

Sparekassens nettorent- og gebyrindtægter er steget med 34,9 % eller tkr. 12.301 og udgør i alt tkr. 47.570 ultimo 2017. Væksten kan i det store hele henføres til, at vi igennem de seneste år har øget kundemassen og senest har fusionen også påvirket tallene i væsentlig grad. De mange nye kunder som er tilført sparekassen over de seneste år har medført et generelt større aktivitetsniveau. I løbet af året har vi haft et tilfredsstillende aktivitetsniveau på alle væsentlige forretningsområder. Der er blevet arbejdet ihærdigt med tingene.

Nettorenteindtægterne er steget med 39,0 % eller tkr. 8.450 til i alt tkr. 30.110. Ændringen skyldes, at vi har stigende indtægter fra både kundeudlån samt fra vores obligationsbeholdning, som er øget markant i 2017. Samtidig har vi i 2017 opnået den fulde rentebesparelse, efter at vi foretog en omlægning, af vores efterstillede kapitalindskud i 2016. Det har betydet mindre renteudgifter på den post. I 2017 har vi betalt tkr. 445 i negativ rente for indestående i de pengeinstitutter som vi har placeret vores store overskudslikviditet hos. I Danmarks Nationalbank må vi alene placere 50 mio. kr. til nul procent i rente. Ved indskud over 50 mio. kr. konverteres der til indlånsbeviser med en negativ rente på 0,65 % p.a.

Posten gebyrer og provisionsindtægter er i løbet af året øget 40,4 % eller tkr. 5.383 til i alt tkr. 18.715. At vi generelt har kunnet øge gebyr og provisionsindtægter skyldes til dels fusionen samt sparekassens generelle høje kundetilgang i de seneste år. Kundetilgangen har betydet stigende forretningsomfang på alle vores vigtigste forretningsområder, med deraf følgende højt aktivitetsniveau. Indtægterne kommer primært fra samarbejdspartnere inden for realkredit, investering og forsikring.

Kursreguleringerne er positive med tkr. 3.891 og fordeler sig med:

- positive kursgevinster på valuta på tkr. 134.
- obligationerne har i år haft negative kursreguleringer på tkr. 3.
- mens aktierne har påvirket positivt med tkr. 3.760.

Generelt set har vi nydt godt af at aktiemarkedene har leveret pæne afkast over året. Vores obligationsportefølje er påvirket af det meget lave renteniveau. Med baggrund i sparekassens forsigtige fondspolitik har store dele af obligationsporteføljen i løbet af året haft en negativ rente. Samtidig medfører udtrækninger oftest et kurstab da kurserne på de korte obligationer ligger over 100.

Løn og personale udgifterne er steget med 32,0 % eller tkr. 5.132 til i alt tkr. 21.188. Stigningen er som budgetteret og som udmeldt i sidst årsrapport påvirket af fusionen og de generelle overenskomst-mæssige stigninger. Der har i en del af året været ansat to direktører. Derudover øgede udgifter til vikarer, som udførte arbejde vedrørende fusionen. Samtidig har vi tilført organisationen yderligere personalemæssige kompetencer i forbindelse med ansættelse af en kreditchef, som ikke umiddelbart medfører yderligere forretninger. Posterne er også påvirket af enkelte personalemæssige ændringer, en udvidelse af bestyrelsen samt en fuld implementering af bestyrelseshonorarer.

Øvrige administrationsomkostninger er steget med 28,7 % eller tkr. 2.886 til i alt tkr. 12.937. Stigningerne skyldes bl.a. omkostningerne i forbindelse med fusionen. Samtidig er vores it-omkostninger igennem de senere år steget mere end forventet. Dette sker med baggrund i den store kundetilgang samt et højere aktivitetsniveau. Endvidere sker it-udviklingen p.t. så hurtigt, at vi jævnligt tager nye it-systemer i brug. Det medfører i første omgang en udgift, som vi på sigt får konverteret til en forbedret effektivitet. Vi følger løbende omkostningsudviklingen i den månedlige rapportering til bestyrelsen.

I Sparekassen har der i 2017, omregnet til heltid, gennemsnitligt været 29,7 ansatte. Det tilsvarende tal for 2016 androg 22,3.

Forretningsomfanget

Balancen er steget med 51,5 % eller 370,0 mio. kr. til i alt 1.088.334 mio. kr. ultimo 2017. Vores vækst i balancen skal ses med baggrund i fusionen samt at vi igennem de seneste år har udvidet vores kundegrundlag kontinuerligt på hovedkontoret i Rise samt i filialen i Svendborg. De mange nye kunder har ønsket en god og solid sparekasse med et stort indlånsoverskud og et solidt kapitalgrundlag, der gør, at vi også eksisterer i fremtiden.

Indlån inkl. puljeindlån er steget med 53,6 % eller 325,8 mio. kr. til i alt 933,0 mio. kr. ultimo 2017. Det medfører, at Sparekassen har et meget store indlånsoverskud på over 535,5 mio. kr. En sådan overskudslikviditet gør, at vi selv kan finansiere vores kontrollerede vækst og at vi er uafhængige af de nationale og internationale lånemarkeder. Vi har heller ikke i år udnyttet de forskellige låneordninger, som Danmarks Nationalbank har stillet til rådighed for pengeinstitutterne i Danmark.

Sparekassens puljeordninger til pensionsindskud er blevet brugt flittigt af kunderne i løbet af 2017, hvor puljeindlån er steget med 145,7 % eller 64,6 mio. kr. til i alt 108,9 mil. kr. ultimo 2017. Kunderne får via puljeordningerne løbende investeret deres indskud og løbende tilpasset investeringerne til deres risikoprofil. På lang sigt betyder det en optimering af kundernes afkast.

Samlet set er udlånet steget med 34,4 % eller 101,7 mio. kr. til i alt kr. 397,5 mio. kr. P.t. mærker vi en spirende optimisme på både privat- og erhvervskundesiden. Konjunkturerne ser p.t. mere gunstige ud end de har gjort igennem en længere periode. Det betyder at privatkunderne bl.a. investerer i køb af bolig eller ombygning af eksisterende bolig. På erhvervssiden oplever vi flere forespørgsler til udvikling af virksomheden. De seneste kvartaler har vi oplevet et mindre fald i udlånet. Det skyldes, at rigtig mange af vores kunder afvikler deres lån over en kortere tidshorisont, hvilket medfører, at afviklingen overstiger væksten i nyudlånet.

Garantimassen er steget med 49,3 % eller 59,4 mio. kr. til i alt 180,1 mio. kr. ultimo 2017. Den største stigning i garantimassen er sket inden for segmentet tabsgarantier for realkreditlån. Sparekassen stiller tabsgarantier for vores kunders lån i både Totalkredit og DLR-kredit. For Totalkreditlån stiller vi ligeledes en modregningsret i fremtidige indtægter fra formidlingen af Totalkreditlånet. Vi får således løbende en større kapitalbelastning af vores garantimasse. Det er Sparekassens holdning, at det lave renteniveau giver en gunstig mulighed for at lægge renten fast i mange år frem. Det er med til at sikre budgettet hos mange af vores kunder.

Kapitalforhold

Sparekassen skal i henhold til lovgivningen have et kapitalgrundlag, der understøtter risikoprofilen. Ledelsen har valgt at opgøre kredit- og markedsrisikoen efter standardmetoden og operationel risiko efter basisindikatormetoden. Det er fortsat ledelsens vurdering, at der ikke p.t. er behov for at anvende mere avancerede metoder til opgørelse af kapitalen. Vedrørende risikostyring henvises til note 2 og 3 hvor de væsentligste risici er på vurderingen af kreditter og på Sparekassens markedsrisici. På kreditrisici er de væsentligste parametre vurderingen af kundernes økonomi, vurderingen af de stillede sikkerheder samt kundernes tilbagebetalingsevne. Dette overvåges i forbindelse med kundernes kreditudvidelse samt hvert kvartal i forbindelse med gennemgangen af kundeengagementer større end tkr. 600.

For så vidt angår markedsrisici, så har bestyrelsen udstukket retningslinjer til direktionen. Regnskabsafdelingen udfærdiger månedlige rapporteringer på, om direktionen overholder retningslinjerne. Rapporteringerne forelægges på de ordinære bestyrelsesmøder. Sparekassens kapitalrisici udgør for størstedelens vedkommende eventuelt manglende indtjening i forbindelse med eventuelle fremtidige underskud. Endvidere er garantkapitalen en vigtig del af Sparekassens kapitalgrundlag. Såfremt garantierne trækker større garantbeløb ud, vil Sparekassens kapitalgrundlag reduceres. Dette følges ligeledes månedligt på de ordinære bestyrelsesmøder, hvor der forelægges

ændringer i garantkapitalen. Bestyrelsen har via vedtægterne mulighed for at stoppe for tilbagekøb af garantbeviser, såfremt den søgte nettoindløsningsramme fra Finanstilsynet overskrides, eller såfremt kapitalgrundlaget eller den solvensmæssige overdækning reduceres til et uacceptabelt niveau. Kapitalgrundlaget kan ligeledes blive reduceret, såfremt Sparekassens resultat påvirkes negativt i forbindelse med større negative kursreguleringer på Sparekassens store fondsbeholdning. Kursreguleringer følges dagligt internt i Sparekassen, og bestyrelsen orienteres på de ordinære bestyrelsesmøder.

Med indførelsen af nye regler til kapital til pengeinstitutter pr. 1. januar 2014 er der sket en skærpelse af kravet til niveauet af egenkapital, ligesom der på sigt kommer yderligere krav til likviditet og gearing. Sparekassens kapitalgrundlag er påvirket af indførelse af nye kapitalregler baseret på Kapitaldirektivet og Kapitalforordningen.

Pr. 31. december 2017 udgjorde egenkapitalen 125,6 mio. kr., hvilket er en stigning på 49,0 % eller 41,3 mio. kr. Stigningen skyldes fusionen med Flemløse Sparekasse samt Sparekassens positive resultat på 9,4 mio. kr. efter skat. At egenkapitalen vokser mere skyldes ligeledes, at vores kunder har øget deres garantindsud i Sparekassen. Kunderne har således igen i år udvist stor tillid til Sparekassen og øget deres garantindsud med i alt 12,9 mio. kr. Vi er meget taknemmelige og utrolig glade for den meget store lokale opbakning, som vores kunder har udvist Sparekassen i 2017. Garantkapitalen er steget fra tkr. 28.839 til i alt tkr. 41.755 ultimo 2017. Det er en stigning på 44,8 % i forhold til året før. Pr. 31.12.2017 har vi 2.537 garanter, mod 1.793 garanter ultimo 2016, hvilket er en stigning på 744. Den store stigning skyldes at hovedparten af garanterne fra Flemløse Sparekasse har flyttet deres garantkapital over i Rise Flemløse Sparekasse, samtidig med at de øvrige garanter på Ærø og i det Sydfynske område har øget deres tegning af garantkapital.

Sparekassen har som følge af indfasningen af nye regler til kapitalkrav fra 1. januar 2014 udarbejdet en kapitalplan, der vurderer, i hvilket omfang den nuværende kapital er tilstrækkelig. De højere minimumskapitalkrav samt større krav til kvaliteten i kapitalen vil løbende påvirke Sparekassens kapitalgrundlag i negativ retning.

I henhold til lov om finansiel virksomhed skal bestyrelsen og direktionen sikre, at Sparekassen har et tilstrækkeligt kapitalgrundlag, hvilket er den kapital, der efter ledelsens vurdering som minimum skal til for at dække alle væsentlige risici.

IFRS 9

Pr. 1. januar 2018 er regnskabsstandarden IFRS 9 trådt i kraft. Den gældende nedskrivningsmodel, der er baseret på indtrufne tab, erstattes med IFRS 9, som er en nedskrivningsmodel baseret på forventede tab. For Sparekassen har overgangen til den nye nedskrivningsmodel en forventet virkning på 0,5 - 1,5 mio. kr., som fuldt ud indregnes i åbningsbalancen pr. 1. januar 2018. Sparekassen har igennem de seneste år bogført gruppevis nedskrivninger som gør at overgangen til IFRS 9 forventes at have begrænset økonomisk effekt, hvorfor Sparekassen har valgt ikke at anvende overgangsordningen. Virkningen på kapitalgrundlaget svarer til stigningen i korrektivkontoen pr. 1. januar 2018 korrigeret for den skattemæssige effekt.

Se nærmere beskrivelse af IFRS 9 på side 48 under afsnittet ”kommende regnskabsregler”.

NEP-krav

Med virkning fra 1. januar 2019 starter indfasningen af NEP-tillægget, der skal være fuldt opfyldt 1. januar 2023. NEP-kravet har som formål at sikre, at det enkelte pengeinstitut har tilstrækkelig nedskrivningsegne passiver (NEP) til, at der kan gennemføres en smidig restrukturering eller afvikling af pengeinstituttet, hvis det bliver nødlidende, uden involvering af statslige midler, og uden at afviklingen får væsentlig negativ effekt på den finansielle stabilitet.

NEP-kravet, er et udtryk for hvor stor en polstring – målt i forhold til de risikovægtede eksponeringer – et pengeinstitut skal have. For pengeinstitutter med en balance på mindre end 3 mia. Euro fastsætter Finanstilsynet NEP-tillægget i intervallet 3,5 – 6 % med et gennemsnit på 4,7 %.

Finanstilsynet har i december 2017 fastsat Sparekassens foreløbige NEP-tillæg til 3,6 %, på basis af de risikovægtede eksponeringer pr. 30.06.17. Det foreløbige NEP-tillæg ligger under gennemsnittet på 4,7 %.

I 2018 kan påvirkningen af den gradvise indfasning i hovedtræk henføres til følgende forhold:

- Krav til den egentlige kernekapital på 4,5 %
- Der skal foretages yderligere fradrag i den egentlige kernekapital (fuldt implementeret i 2018)
- Kapitalbevaringsbufferen stiger med yderligere 0,625 % til i alt 1,875 % pr. 1. januar 2018. Pr. 1. januar 2019 vil kapitalbevaringsbufferen være fuld indfaset med 2,5 %.
- Det Systemiske Risikoråd har i december 2017 henstillet til at den kontracykliske kapitalbuffer aktiveres med 0,5 % fra 31.03.19. Såfremt der ikke sker de store ændringer i risikoopbygningen, forventer Det Systemiske Risikoråd at henstille, at der aktiveres yderligere forøgelse af den kontracykliske kapitalbuffer med yderligere 0,5 % inden for det kommende år.

Opgørelsen af kapitalbehovet er baseret på bekendtgørelse om opgørelse af risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og kapitalbehov og på Finanstilsynets vejledning herom. Sparekassen har på baggrund af det beregnede kapitalkrav, før ovennævnte ændringer, opgjort en overdækning på 56.651 tkr., som udgør forskellen mellem det nuværende kapitalkrav (solvensbehov) og den faktiske kapital (kapitalprocent). Sparekassen har opgjort kapitalbehovet efter en 8+ tilgang svarende til Finanstilsynets vejledning.

Sparekassens kapitalprocent er 20,5 % ultimo 2017 mod 20,2 % ultimo 2016. Sparekassens kapitalbehov er udregnet til 10,5 %. Det betyder, at vi har en kapitalmæssig overdækning på 10,0 % - point, før indregning af den yderligere stigning i kapitalbevaringsbufferen på 0,625 % og før aktivering af den kontracykliske kapitalbuffer. Der er efterstillede kapitalindskud på 10,3 mio. kr., hvoraf 10 mio.kr udløber d. 14.07.2026. Den egentlige kernekapital andrager ultimo 2017 19,0 %. Vores kernekapitalsprocent, en kapitalmæssig overdækning, som nævnt ovenfor, samt vores gode likviditet er med til at sikre Sparekassen mod dårlige konjunkturer og økonomisk uvejr. Det er ledelsens vurdering, at kapitalen er tilstrækkelig til at dække den risiko, der er forbundet med Sparekassens aktiviteter. Sparekassen lever således fuldt ud op til kravene, som de er udformet p.t., hvorfor årsregnskabet aflægges som going concern.

Væsentlige uforudsete ændringer i vejledning om tilstrækkelig kapitalgrundlag eller i Finanstilsynets fortolkning eller praksis for vurdering af det nødvendige kapitalbehov kan medføre, at Sparekassens kapitalmæssige overdækning mindskes, og det kan ikke afvises, at en sådan ændring kan være væsentlig. Ligeledes kan nedadgående konjunkturer og væsentlige uforudsete begivenheder hos kunder påvirke Sparekassens kapitalbehov væsentligt.

Med udgangspunkt i Sparekasses kapitalforhold pr. 31. december 2017 vil vi kunne genere en indtjening, som gør at vi vil kunne leve op til de nye og meget skrappe krav frem til 2023. Det forudsætter, at vi fortsat har en fornuftig indtjening samt at garantierne til stadighed bakker op om Sparekassen ved løbende, at øge deres antal af garantbeviser.

Der henvises til Sparekassens hjemmeside http://www.sparekassen.dk/media/Risikorapport_2017.pdf for en beskrivelse og uddybning af kapitalbehovet samt opgørelsesmetoderne for 2017.

Med baggrund i vores nuværende kapitaloverdækning har vi p.t. ingen planer om optagelse af yderligere ansvarlig lånekapital end det, som er på vores bøger for tiden. Vi skal dog løbende øge vores kapitalbase ved at præstere pænt store overskud i de næste år for at kunne leve op til de kommende kapitalkrav.

Sparekassens likviditet

Sparekassen har siden 1. kvartal 2014 indberettet det nye krav til likviditet (LCR) i henhold til de nye kapitaldækningsregler, der er trådt i kraft 1. oktober 2015, og indføres frem mod 2018. Sparekassen har pr. 31.12.17 beregnet vores LCR til 844 % hvor lovens LCR krav andrager 70 %.

Baseret på krav, jf. § 152 i Lov om finansiel virksomhed, har Sparekassen en betydelig overdækning på likviditetsberedskabet, herunder en overdækning på 346 % svarende til 402.854 mio. kr.

Ledelsen vurderer fortsat, at Sparekassen kan leve op til kravene i takt med, at de hæves frem mod 2018, og at likviditeten vil være tilstrækkelig til at gennemføre den fremtidige drift.

Vi har således et meget stærkt likviditetsberedskab, som primært består af vores indestående i Danmarks Nationalbank og kreditinstitutter samt obligations- og aktiebeholdning.

Usikkerhed ved indregning og måling

De væsentligste usikkerheder ved indregning og måling knytter sig til nedskrivninger på udlån og hensættelser på garantier. Ledelsen vurderer, at usikkerheden ved regnskabsaflæggelsen for 2017 er på et niveau, der er forsvarligt. Vi henviser til beskrivelsen i note 2.

Tilsynsdiamanten

Sparekassen har i lighed med tidligere år opgjort de forskellige målepunkter i den såkaldte tilsynsdiamant. Tilsynsdiamanten fastlægger en række særlige risikoområder med en række grænseværdier. Sparekassens bestyrelse og direktion følger den månedlige udvikling i tilsynsdiamantens pejlemærker. Generelt er vi meget tilfredse med formen af vores tilsynsdiamant igennem de senere år, dog har udlånsvæksten i forbindelse med fusionen gjort at vi har overskredet dette pejlemærke. I et normalt driftsår vil Sparekassens vækstrater ikke overskride pejlemærket. Vi vil til stadighed arbejde med pejlemærkerne.

Sparekassen har forholdt sig således til de fem pejlemærker i tilsynsdiamanten:

- Vi ønsker en meget tilfredsstillende likviditetssituation og ønsker ikke et likviditetsnøgletal under 100 %.
- Vi ønsker en fortsat kontrolleret udlånsvækst.
- Vi ønsker ikke en markant øget eksponering inden for ejendomssektoren.
- Vi ønsker ikke, at antallet af store engagementer øges markant.
- Vi ønsker et fornuftigt forhold imellem udlån og indlån, dog altid et pænt indlånsoverskud.

Sparekassens tal er nedenfor sammenlignet med Finanstilsynets anbefalinger.

Tilsynsdiamanten	Finanstilsynets grænseværdier	Rise Flemløse Sparekasse pr. 31. december 2017	Rise Sparekasse pr. 31. december 2016
Summen af store eksponeringer	<125%	15,4%	13,9%
Udlånsvækst	<20%	34,4%	-0,1%
Ejendomseksponering	<25%	2,4%	3,5%
Funding-ratio	<1	0,44	-0,50
Likviditetsoverdækning	>50%	345,7%	332,0%

F.s.v. angår pejlemærket udlånsvækst så kan det oplyses, at de seneste 12 måneders udlånsvækst andrager 4,7 % såfremt der ses bort fra den gennemførte fusion. Det er stadig Sparekassens langsigtede holdning at vi skal have en kontrolleret vækst i udlånet.

Finanstilsynet har i sommeren 2015 udsendt en justering af tilsynsdiamanten for pengeinstitutter. Med justeringen ønsker finanstilsynet at skærpe reglerne i tilsynsdiamanten for store eksponeringer. Konkret skal det nye pejlemærke for store udlån måle summen af pengeinstituttets 20 største udlån. Hvis denne størrelse er større end 175 % af den egentlige kernekapital, vil pengeinstituttet bryde pejlemærket. Nøgletallet træder i kraft i 1. kvartal 2018. Det justrede tal for store eksponeringer for Sparekassen andrager 85,8 % pr. 31.12.17. På dette område ligger vi p.t. inden for den nye grænseværdi.

Whistleblower-ordning

Med henblik på at give mulighed for hensigtsmæssig og fortrolig rapportering af alvorlige forseelser eller mistanke herom er der etableret et særligt system, hvori Sparekassens medarbejdere kan indrapportere uetisk adfærd, som de måtte være bekendt med eller have mistanke om. Whistleblower-systemet er outsourcet, og bestyrelsen har ikke modtaget indberetninger i år 2017.

Begivenheder efter regnskabsårets afslutning

Der er fra balancedagen og frem til i dag ikke indtrådt forhold, som forrykker vurderingen af årsrapporten.

Forventet udvikling 2018

Vi forventer, at basisindtjeningen for 2018 før kursreguleringer, nedskrivninger og skat vil fortsætte den stigende trend, som vi har vist igennem de seneste mange år. Samtidig forventer vi at få realiseret store dele af de resterende synergi'er på ca. 2.1 mio. kr. i 2018. Dette vil medvirke til, at sikre sparekassens overlevelsesmuligheder på længere sigt. Samtidig vil det også medføre en styrkelse af Sparekassens kundegrundlag, indtjening og kapitalgrundlag.

I Sparekassens virkeområder forventer vi at gøre flere forretninger med vores mange bestående og nye kunder. Med baggrund i forventninger om stigende aktivitet i samfundet ser vi, at de seneste års positive forretningsudvikling fortsætter. Dog kunne vi godt ønske os, at der kommer lidt mere gang i udlånet til både privat- og erhvervskunderne.

Vi er utrolig glade for den tillid som kunderne har udvist os, i hovedkontoret på Ærø og i vores to filialer som er beliggende i henholdsvis Svendborg og Flemløse. Vi vil i løbet af året sætte fokus på at øge kendskabet til sparekassen i hele markedsområdet for derigennem at kunne øge aktiviteterne i de enkelte lokalområder til gavn for hele sparekassen.

Det har krævet rigtig mange ressourcer, at konverterer kunderne fra Flemløse Sparekasses it-system til Rise Flemløse Sparekasses it-system i 2017. At konverteringen er overstået gør at vi forventer at

2018 bliver et år, hvor vi får ekstra fokus på de bestående kunder samtidig med, at vi vil være ekstra opsøgende overfor nye gode og solide kunder i hele vores markedsområde.

I Svendborg ser vi frem til at byde Linda Kongstad Levorsen velkommen som ny filialdirektør.

Vi forventer at filialerne vil udvikle sig fornuftigt og dermed bidrage positivt til sparekassens samlede resultat.

Sparekassens samlede resultat for 2018 vil bl.a. afhænge af, konjunkturerne og udviklingen på de finansielle markeder bliver, og hvor følsomme finansmarkederne er overfor ændringstegn i økonomien og de politiske forhold. Dette vil kunne få stor indflydelse på kursreguleringer og nedskrivninger på udlån. Samtidig er det vigtigt, at omsætteligheden på privat- og erhvervsejendomme ligger på et fornuftigt niveau. Såfremt det ikke sker, vil det på sigt kunne medføre tab og nedskrivninger på ejendomme, som er svært omsættelige.

Revisionsudvalg

I juni 2016 er der trådt nye regler om revisionsudvalg i kraft, som betyder at ikke børsnoterede pengeinstitutter ikke længere skal have et revisionsudvalg. I Sparekasse har bestyrelse dog besluttet, at opretholde et separat revisionsudvalg. Dette med baggrund i at bestyrelsen finder at revisionsudvalgets opgaver giver rigtig god mening i forhold til det generelle bestyrelsesarbejde og bestyrelsens størrelse. Udvalgets opgaver omfatter overvågning af:

- Regnskabsaflæggelsesprocessen
- Om Sparekassens interne kontrolsystem og risikostyringssystemer fungerer effektivt.
- Den lovpligtige revision af årsregnskabet m.v.
- Kontrol med revisors uafhængighed.
- Gennemgang af udvalgte risiko-områder.

Udvalget mødes efter en fastlagt mødeplan ca. 4 gange om året, som hovedregel umiddelbart forud for bestyrelsesmøder. Sparekassen har som det uafhængige og kvalificerede medlem udpeget direktør Henning Hürdum, der har mange års erfaringer med finansielle regnskaber. I 2017 har udvalget udover ovennævnte opgaver vurderet og taget stilling til regnskabsopgaver i forbindelse med fusionen.

Vederlag til ledelsen

For at tiltrække og fastholde Sparekassens ledelsesmæssige kompetencer er direktionen og ledende medarbejders aflønning fastlagt under hensyntagen til arbejdsopgaver, værdiskabelse og vilkår i sammenlignelige virksomheder.

Ledelsens aflønning er nærmere beskrevet i årsregnskabet note 11. Sparekassens ledelse har udarbejdet en lønpolitik og praksis for aflønning af ledelsen og andre ansatte med indflydelse på Sparekassens risikoprofil, som er vedtaget af repræsentantskabet. Det fremgår heraf, at der fremover alene kan aftales fast aflønning samt udbetaling af fratrædelsesgodtgørelse.

Sparekassens ledelse

Rise Flemløse Sparekasses organisation og ledelse:

Sparekassen har som en selvejende institution og som en finansiell virksomhed under tilsyn af Finanstilsynet organiseret selskabsledelsen på følgende måde:

- Garanter / garantmøder
- Repræsentantskab / repræsentantskabsmøder
- Bestyrelse / bestyrelsesmøder
- Direktion

Repræsentantskabet

Repræsentantskabet består af 66 medlemmer, der vælges på garantmøder.

Repræsentantskabet vælger bestyrelsen.

Repræsentantskabet er Sparekassens øverste myndighed og mødes mindst én gang årligt.

Bestyrelse og direktion

Bestyrelsen består p.t. af 10 medlemmer, hvoraf et er valgt af medarbejderne.

Det tilstræbes, at bestyrelsen har god kompetence, en god aldersfordeling samt bred erhvervsmæssig baggrund. Pr. 31.12.2017 udgør andelen af kvinder i Sparekassens bestyrelse 3 bestyrelsesmedlemmer ud af 10 bestyrelsesmedlemmer. Det underrepræsenterede køn i bestyrelsen er således kvinder. Bestyrelsen har udarbejdet et måltal for det underrepræsenterede køn i bestyrelsen. Måltallet er med den nuværende fordeling opfyldt.

Den finansielle lovgivning stiller krav til, at ledelsen i et pengeinstitut opfylder en lang række betingelser om egnethed (kvalifikationer og erfaring) samt hæderlighed. Bestyrelsen har gennemført en selvevaluering. Dette arbejde har givet de enkelte bestyrelsesmedlemmer en større og mere konkret indsigt i bestyrelsesarbejdet. Bestyrelsesmedlemmerne deltager løbende i kurser og uddannelse således, at deres viden løbende opdateres og ajourføres. I 2017 har 2 bestyrelsesmedlemmer deltaget i bestyrelsesuddannelse afholdt af Finanssektorens Uddannelsescenter.

Bestyrelsen har ansvar for at udnævne en direktion, der udgør den daglige ledelse, samt at godkende Sparekassens strategier og drøfte spørgsmål af principiel karakter med den daglige ledelse. Herudover er det bestyrelsens opgave at fastsætte rammer for Sparekassens samlede risici og grundlag for kontrolaktiviteter samt kontrollere overholdelse deraf.

Bestyrelsen mødes mindst 9 gange om året samt i øvrigt så ofte, det er nødvendigt.

Bestyrelsens forslag til forrentning af garantkapitalen:

Sparekassens forrentning af garantkapitalen indregnes direkte over egenkapitalen, og bestyrelsen foreslår en forrentning af garantkapitalen på 3,1 %, svarende til tkr. 1.206 for regnskabsåret 2017.

Anbefaling for god selskabsledelse.

Bestyrelsen har forholdt sig til Komitéen for god Selskabsledelses anbefalinger som er offentlig tilgængelige. For yderligere informationer se www.sparekassen.dk.

FinansDanmarks ledelseskodex.

Bestyrelsen har forholdt sig FinansDanmarks ledelseskodex. For yderligere informationer se www.sparekassen.dk.

Ledelseshverv og alder:

Bestyrelse og direktionens alder samt ledelseshverv:

Direktion

Sparekassedirektør Bjarne V. Nielsen, 51 år.

- Bestyrelsesmedlem i Nærpension A/S
- Bestyrelsesmedlem i Sparinvest Holdings SE

Bestyrelsen

Formand: Gårdejer Leif Juul Sørensen, 52 år

- Næstformand i Ærøskøbing Vandværk, 5970 Ærøskøbing

Næstformand: Leder Ole Kjær Jensen, 52 år

- Ingen ledelseshverv

Direktør Henning Hürdum, 64 år.

- Bestyrelsesformand i Andersen & Martini A/S
- Bestyrelsesformand i Krone Kapital A/S
- Bestyrelsesformand i Clinics Estate Køge ApS
- Bestyrelsesformand i Alliance Properties A/S
- Bestyrelsesformand i AP Lund A/S
- Bestyrelsesformand i AP Roskilde A/S
- Bestyrelsesmedlem i Krone Kapital I A/S
- Bestyrelsesmedlem i Krone Kapital II A/S
- Bestyrelsesmedlem i Krone Kapital III A/S
- Bestyrelsesmedlem i Parkovs24 ApS
- Bestyrelsesmedlem i Andersen & Martini Biler A/S
- Bestyrelsesmedlem i Andersen & Martini Auto A/S
- Direktør i Hürdum Ejendomme ApS
- Direktør i Halmø & Hürdum Holding ApS
- Direktør i Fred38 ApS
- Direktør i Hürdum Holding ApS
- Direktør i 2run2 ApS

Personalekonsulent Anne Jeppe Nielsen, 53 år.

- Ingen ledelseshverv

Serviceleder Hanne Herzog, 56 år.

- Ingen ledelseshverv

Direktør Niels Riis, 58 år.

- Bestyrelsesmedlem og direktør i Naturrådgivningen A/S
- Direktør i Niels Riis Holding ApS

Gårdejer Rasmus Peder Rasmussen, 54 år.

- Bestyrelsesmedlem i Rise Vandværk

Restauratør Pia Fuglsang Rasmussen, 52 år.

- Ingen ledelseshverv

Teknisk konsulent Henrik Peder Buur, 52 år.

- Bestyrelsesmedlem i Flemløse Vandværk
- Bestyrelsesmedlem i Flemløse Badmintonklub
- Kasserer i Flemløse Boldklub

Medarbejderrepræsentant: Rådgiver Ole Lemmeke Jørgensen, 54 år.

- Bestyrelsesformand og direktør i Dunkær Maskinforretning Holding ApS

Resultatopgørelse

		(i 1.000 kr.)	
	note	2017	2016
Renteindtægter	6	32.634	24.583
Renteudgifter	7	2.524	2.923
Nettorenteindtægter		30.110	21.660
Udbytte af aktier m.v.		281	1.061
Gebyrer og provisionsindtægter	8	18.715	13.332
Afgivne gebyrer og provisionsudgifter		1.536	784
Nettorente- og gebyrindtægter	10	47.570	35.269
Kursreguleringer	9	3.891	-553
Andre driftsindtægter		1.343	46
Udgifter til personale og administration	11	34.125	26.108
Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver		981	588
Andre driftsudgifter	12	32	56
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender m.v.	13	5.703	2.873
Resultat før skat		11.963	5.137
Skat	14	2.564	78
Årets resultat		9.399	5.059
Totalindkomst:			
Årets resultat		9.399	5.059
Årets totalindkomst		9.399	5.059
Forslag til resultatdisponering			
Rente til garantierne		1.206	789
Overført til egenkapitalen		8.193	4.270
I alt anvendt		9.399	5.059

Balance pr. 31.12.

(i 1.000 kr.)

	note	2017	2016
Aktiver			
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavende hos centralbanker		53.868	85.152
Tilgodehavende hos kreditinstitutter og centralbanker	15	110.392	48.365
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	16	397.506	295.783
Obligationer til dagsværdi	17	348.123	195.355
Aktier m.v.	18	51.347	37.414
Aktiver tilknyttet puljeordninger	19	108.864	44.308
Immaterielle aktiver	20	1.554	0
Grunde og bygninger i alt	21	5.421	1.840
Domicilejendomme		2.668	1.840
Investeringsjendomme		2.753	0
Øvrige materielle aktiver	22	2.474	2.763
Aktuelle skatteaktiver		1.805	996
Udskudte skatteaktiver	23	518	225
Aktiver i midlertidig besiddelse		0	1.855
Andre aktiver		4.530	2.928
Periodeafgrænsningsposter		1.932	1.322
Aktiver i alt		1.088.334	718.306
Passiver			
Indlån og anden gæld	24	824.149	562.896
Indlån i puljeordninger	25	108.864	44.308
Andre passiver		16.377	13.847
Periodeafgrænsningsposter		578	219
Gæld i alt		949.968	621.270
Hensatte forpligtelser			
Hensættelser til tab på garantier		2.396	2.294
Andre hensatte forpligtelser		168	5
Hensatte forpligtelser i alt		2.564	2.299
Efterstillede kapitalindskud	26	10.250	10.500
Efterstillede kapitalindskud i alt		10.250	10.500
Garantkapital		41.755	28.839
Foreslået rente til garantier		1.206	789
Overført overskud		82.591	54.609
Egenkapital i alt		125.552	84.237
Passiver i alt		1.088.334	718.306
Øvrige noter, herunder eventualforpligtelser	1-5 og 26-29		

Egenkapitalopgørelse

(i 1.000 kr.)

	Garant- kapital	Foreslået rente til garanter	Overført resultat	I alt
Egenkapital 01.01.2017	28.839	789	54.609	84.237
Samlet indkomst for perioden	0	1.206	8.193	9.399
Udbetalt rente til garanter	0	-1.037	0	-1.037
Skat af rente til garanter	0	0	228	228
Tilgang garantkapital	5.034	0	0	5.034
Afgang garantkapital	-924	0	0	-924
Tilgang ved fusion	8.806	248	19.561	28.615
	12.916	248	19.561	32.725
Egenkapital 31.12.2017	41.755	1.206	82.591	125.552
Egenkapital 01.01.2016	24.009	694	50.186	74.889
Samlet indkomst for perioden	0	789	4.270	5.059
Udbetalt rente til garanter	0	-694	0	-694
Skat af rente til garanter	0	0	153	153
Tilgang garantkapital	6.203	0	0	6.203
Afgang garantkapital	-1.373	0	0	-1.373
	4.830	0	0	4.830
Egenkapital 31.12.2016	28.839	789	54.609	84.237

Noter

Note 1: Væsentlig anvendt regnskabspraksis og ændringer i anvendt regnskabspraksis.

Årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed herunder bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl. (Regnskabsbekendtgørelsen).

Årsregnskabet præsenteres i danske kroner og afrundet til nærmeste 1.000 kr.

Den anvendte regnskabspraksis er uændret i forhold til årsrapporten for 2016.

Vi har valgt at præsentere den anvendte regnskabspraksis, som har særlig betydning for regnskabsaflæggelsen for Sparekassen i note 1. Præsentationen af den øvrige anvendte regnskabspraksis fremgår af note 31.

Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris

Regnskabsposten består af udlån, hvor udbetaling er sket direkte til låntager. Udlån, der indgår i en handelsbeholdning, måles efter første indregning til dagsværdi. Øvrige udlån måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis svarer til nominel værdi med fradrag af stiftelsesgebyrer m.v., og nedskrivninger til imødegåelse af indtrådte tab, men endnu ikke realiserede tab.

Sparekassen foretager stresstests af vores kunder. I den forbindelse stresser vi f.eks. vores landbrugskunders årsrapporter, således at vi indkalkulerer en jordpris på tkr. 90 pr. ha., såfremt landbrugsejendommen er beliggende på Ærø, og tkr. 140 såfremt landbrugsejendommen er beliggende i det sydfynske område. Dette benyttes i forbindelse med vurderingen af egenkapitalen og dermed de enkelte kunders soliditet. Generelt set er det vores opfattelse, at kundemassen har en fornuftig bonitet. Vi er beliggende i et område, hvor der ikke har været så store udsving i ejendomsværdierne. Det er gældende i både opadgående og nedadgående retninger.

Det er Sparekassens vurdering, at udlånsengagementerne skal afdækkes på bedst mulig måde, således at Sparekassens risici reduceres mest muligt. Vi har igennem de seneste år haft fokus på at øge privatandelen af kunderne for derigennem at reducere vores risici på de enkelte engagementer. Samtidig er privatengagementerne typisk mindre end erhvervsengagementerne. Vi ønsker således flere mindre engagementer frem for få store engagementer.

I vores vurderinger af de stillede sikkerheder anlægger vi en forsigtig holdning. Vi har valgt at reducere værdierne med passende haircuts alt efter hvilken sikkerhedstype, vi anvender. Dette er nøje beskrevet i Sparekassens interne forretningsgange, som løbende ajourføres.

Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender foretages såvel individuelt som gruppevis. Nedskrivninger til tab foretages, når der er objektiv indikation for værdiforringelse. Der foreligger objektiv indikation på værdiforringelse af et udlån, hvis en eller flere af følgende begivenheder er indtruffet:

- Låntager er i betydelige økonomiske vanskeligheder
- Låntagers kontraktbrud, eksempelvis i form af manglende overholdelse af betalingspligt for renter og afdrag
- Når Sparekassen yder låntager lempelser i vilkår, som ikke ville være overvejet, hvis ikke låntager var i økonomiske vanskeligheder
- Det er sandsynligt, at låntager vil gå konkurs eller blive omfattet af anden økonomisk rekonstruktion.

Noter

Nedskrivning foretages med forskellen mellem den regnskabsmæssige værdi før nedskrivningen og nutidsværdien af de forventede fremtidige betalinger på udlånet, herunder realisationsværdi af eventuelle sikkerheder. Til beregningen af nutidsværdien anvendes for fastforrentede udlån og tilgodehavender den oprindeligt fastsatte effektive rentesats. For variabelt forrentede udlån og tilgodehavender anvendes den aktuelle effektive rentesats på udlånet eller tilgodehavendet. Nedskrivningen beregnes som forskellen mellem den regnskabsmæssige værdi og den tilbagediskonterede værdi af de forventede fremtidige betalinger.

Signifikante udlån vurderes individuelt for indikation på værdiforringelse ved hver regnskabsafslutning.

Udlån, der ikke er nedskrevet individuelt, inddeles i grupper for vurdering af nedskrivningsbehovet (gruppevise nedskrivninger).

Sparekassen benytter Lokale Pengeinstitutters model for gruppevise nedskrivninger, der baserer sig på en segmentering af kunderne ved en opdeling i 16 grupper. Der er 6 grupper for private kunder og 9 grupper for erhvervs-kunder og én gruppe af offentlige myndigheder. Grupperne er opgjort, således at de i videst muligt omfang har ensartede kreditrisici. Modellen fastlægger sammenhængen mellem konstaterede tab og et antal forklarende variable, hvori indgår rente, arbejdsløshed, konkurser, ejendomsprisudviklingen og dermed, hvorvidt der er objektiv indikation.

Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender føres på en korrektivkonto, som modregnes under udlån. I resultatopgørelsen indregnes nedskrivninger under posten nedskrivninger på udlån.

Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter måles til dagsværdi, der som udgangspunkt er baseret på noterede markedspriser. I det omfang der er tale om ikke noterede instrumenter, opgøres dagsværdien efter almindelig anerkendte principper, der bygger på markedsbaserede parametre. Afledte finansielle instrumenter indregnes under andre aktiver, henholdsvis andre passiver.

Obligationer til dagsværdi

Obligationer, der handles på aktive markeder, måles til dagsværdi. Dagsværdien opgøres efter lukkekursen for det pågældende marked på balancedagen. Udtrukne obligationer måles til nutidsværdien.

Hvis markedet for en eller flere obligationer er illikvidt, eller hvis der ikke findes en offentlig anerkendt pris, fastsætter Sparekassen dagsværdien ved brug af anerkendte værdiansættelsesteknikker. Disse teknikker omfatter anvendelse af tilsvarende nylige transaktioner mellem uafhængige parter, henvisning til andre tilsvarende instrumenter, analyser af tilbagediskonterede pengestrømme samt andre modeller baseret på observerbare markedsdata.

Aktier m.v.

Aktier måles til dagsværdi. Dagsværdien for aktier, der handles på aktive markeder, opgøres efter lukkekursen på balancedagen. Dagsværdien for unoterede illikvide aktier tager udgangspunkt i tilgængelige oplysninger om handler og lignende eller alternativt kapitalværdiberegninger. Illikvide og unoterede kapitalandele, hvor der ikke vurderes muligt at opgøre en pålidelig dagsværdi, måles til kostpris.

Note 2: Væsentlige regnskabsmæssige skøn, forudsætninger og usikkerheder.

Årsregnskabet udarbejdes ud fra visse særlige forudsætninger, der medfører brug af regnskabsmæssige skøn. Disse skøn foretages af Sparekassens ledelse i overensstemmelse med

Noter

regnskabspraksis og på baggrund af historiske erfaringer samt forudsætninger, som ledelsen anser som forsvarlige og realistiske. Forudsætningerne kan være ufuldstændige, og uventede fremtidige begivenheder eller omstændigheder kan opstå, ligesom andre vil kunne komme frem til andre skøn. De områder, som indebærer en højere grad af vurderinger eller kompleksitet, eller områder, hvor antagelser og skøn er væsentlige for regnskabet, er angivet nedenfor.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet foretager ledelsen en række regnskabsmæssige vurderinger, der danner grundlag for præsentation, indregning og måling af sparekassens aktiver og forpligtelser. Årsregnskabet er aflagt efter et princip om going concern ud fra den nuværende gældende praksis og fortolkning af reglerne for danske pengeinstitutter. De væsentligste skøn, som ledelsen foretager i forbindelse med indregning og måling af aktiver og forpligtelser, og den væsentlige skønsmæssige usikkerhed forbundet med udarbejdelsen af årsrapporten for 2017 er:

- Måling af udlån
- Måling af dagsværdi af finansielle instrumenter
- Måling af domicilejendomme og investeringsejendomme
- Måling af udskudte skatteaktiver
- Måling af immaterielle aktiver

Måling af udlån

Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender er foretaget i overensstemmelse med regnskabspraksis, og er baseret på en række forudsætninger. Såfremt disse forudsætninger ændres, kan regnskabsaflæggelsen blive påvirket og påvirkningerne kan være væsentlig. Ændringer kan forekomme ved en ændring i praksis fra myndighedernes side, ligesom ændrede principper fra ledelsen så som ændret forhold som f.eks. tidshorisonten ændres.

Den manglende økonomiske stabilitet medfører en større usikkerhed ved måling af engagementerne. Det kan således ikke afvises, at en negativ udvikling inden for brancher, hvor Sparekassen har ikke ubetydelige engagementer, ændring af praksis af den ene eller anden årsag kan medføre yderligere nedskrivninger. Såfremt det kan fastslås, at ikke alle fremtidige betalinger vil blive modtaget, er fastlæggelsen af størrelsen af de forventede betalinger, herunder realisationsværdier af sikkerheder og forventede dividende udbetalinger fra boer, også undergivet væsentlige skøn.

Ved måling af sikkerheder med pant i helt eller delvist udlejede erhvervsejendomme eller boligejendomme er afkastkrav en af de væsentligste forudsætninger, som instituttet anvender. Værdien af ejendomme fastsættes på grundlag af en vurdering af det afkastkrav, som en investor forventes at stille til en ejendom i den pågældende kategori. Afkastets størrelse afhænger bl.a. af geografi, beliggenhed i det pågældende område, ejendommens anvendelsesmuligheder (erhverv/beboelse), vedligeholdelses stand samt eventuel gennudlejning og dermed niveauet for tomgang m.v.

Nedskrivningerne er opgjort i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsens bilag 10 og vurderede sikkerhedsværdier. Værdierne på særligt landbrugsejendomme er fastlagt i et illikvidt marked, hvor kendskab til reelle handels- og belåningsværdier er sparsom. En afgørende faktor for nedskrivninger på landbrugsengagementer er værdien af landbrugsjord. I de foretagne nedskrivningsberegninger for de landbrugsengagementer, hvor der er vurderet at være objektiv indikation for værdiforringelse, er der maksimalt anvendt en hektarpris på 90.000 kr. på Ærø og 140.000 kr. på Fyn.

Noter

For privatkunder er der usikkerhed forbundet med opgørelse af nedskrivninger som følge af usikkerhed om den fremtidige betalingsevne. For en del af kunderne konstateres det, at selvom kunderne på nuværende tidspunkt kan betale ydelserne på lånene, så vil yderligere krav til afdrag eller rente presse betalingsevnen. Hertil kommer at en række boligejere ikke vil kunne afhænde deres bolig uden tab.

Gruppevis nedskrivninger er fortsat behæftet med en usikkerhed. Ved opgørelse af gruppevis nedskrivninger anvender Sparekassen Lokale Pengeinstitutters model. Da modellen ikke rammer alle relevante forhold, og da der fortsat er begrænset historisk datagrundlag som udgangspunkt for beregningerne, har det fortsat været nødvendigt at supplere modellens beregninger med ledelsesmæssige skøn. De ledelsesmæssige skøn relaterer sig til landbrugssektoren, privatkunde-segmentet samt tabsgarantier og modretningsretter.

Hensættelser til tab på garantier, hvor der er væsentlige skøn forbundet med kvantificeringen af risiko for, at der skal betales på den afgivne garanti, er ligeledes forbundet med usikkerhed.

Måling af dagsværdi af finansielle instrumenter

Dagsværdien er det beløb, som et aktiv kan omsættes til, eller en forpligtelse indfries til, ved en handel under normale omstændigheder mellem kvalificerede, villige og indbyrdes uafhængige parter.

Dagsværdien af finansielle instrumenter, hvor der findes et aktivt marked, fastsættes til den pris, der vil blive modtaget ved salg på balancedagen, eller hvis en sådan ikke foreligger en anden offentliggjort kurs, der må antages bedst at svare hertil. For finansielle instrumenter, hvor der ikke findes et aktivt marked, fastlægges dagsværdien ved hjælp af almindeligt anerkendte værdiansættelsesteknikker, der baserer sig på observerbare aktuelle markedsdata. Værdiansættelser baseret på værdiansættelsesteknikker er i større omfang baseret på ledelsesmæssige skøn.

Måling af unoterede aktier er kun i mindre grad baseret på observerbare markedsdata. Måling af unoterede aktier er således behæftet med usikkerhed.

Måling af immaterielle aktiver

Øvrige immaterielle aktiver omfatter kunderrelationer i forbindelse med fusionen af Flemløse Sparekasse og Rise Sparekasse. Kunderrelationer afskrives løbende og over en forventet periode på 5 år.

Måling af investeringsejendomme

Investeringsejendomme måles efter første indregning til dagsværdi, som er en forsigtig værdi, der er lavere end ejendomsmæglers forventede salgspriser.

Måling af domicilejendomme

Fastsættelsen af den omvurderede værdi af vores domicilejendom er forbundet med et væsentligt skøn. Skønnet knytter sig til fastlæggelsen af et forrentningskrav som afspejler, at ejendommen kan afhændes inden for overskuelig periode. Domicilejendommen udgøres af lokaler, hvorfra der udøves aktiv bankvirksomhed samt tilhørende kælder- og loftslokaler til bankinstallationer m.v. I forbindelse med værdiansættelsen er der anvendt forskellige kvadratmeterpriser i forhold til alternative anvendelsesmuligheder, som de enkelte lokaler vurderes at have.

Noter

Måling af aktiver i midlertidig besiddelse

Midlertidig overtagne aktiver, hvor der er væsentlige skøn forbundet med fastlæggelsen af salgsværdien og tidspunktet for salg af de overtagne aktiver.

Note 3. Finansielle risici og politikker for mål og styringen af finansielle risici.

Sparekassen er eksponeret over for forskellige typer af risici. Formålet med Sparekassens politikker for risikostyring er at minimere de tab, der kan opstå som følge af bl.a. uforudsigelig udvikling på de finansielle markeder.

Sparekassen har defineret en profil for de risici, som Sparekassen maksimalt ønsker at påtage sig. Profilen er beskrevet i instruksen til direktionen. Der følges op på hvert ordinært bestyrelsesmøde i forhold til udnyttelse af de tildelte rammer.

Sparekassen udvikler løbende sine værktøjer til identifikation og styring af de risici, som til dagligt påvirker sparekassen. Bestyrelsen fastlægger de overordnede rammer og principper for risiko- og kapitalstyring og modtager løbende rapportering om udviklingen i risici og udnyttelse af de tildelte risikorammer. Den daglige styring af risici foretages af direktionen.

Kreditrisiko

De væsentligste risici i Rise Sparekasse vedrører i sagens natur kreditrisiko. Sparekassens risikostyringspolitikker er derfor tilrettelagt med henblik på at sikre, at transaktioner med kunder og kreditinstitutter til stadighed ligger inden for de af bestyrelsen vedtagne rammer og forventet sikkerhed. Modparter til derivater er begrænset til at være kreditinstitutter, der har en høj kreditværdighed. Der er endvidere vedtaget politikker, der begrænser eksponeringen i forhold til ethvert kreditinstitut, som Sparekassen har forretninger med. Større udlån er dækket ved tilstrækkelig likvid sikkerhed.

Den samlede krediteksponering er sammensat af balanceførte og ikke balanceførte poster. Eksponeringen omfatter både den almindelige bankforretning og handelsaktiviteterne.

Sparekassen følger løbende alle udlån og garantier over 0,5 mio. kr. på individuel basis. Øvrige udlån og garantier overvåges på gruppevis basis dog således, at når objektive indikatorer viser, at der kan opstå et konkret problem med et engagement, bliver disse ligeledes vurderet individuelt.

Sparekassen klassificerer kunderne i grupper i overensstemmelse med den risiko, der vurderes at være forbundet med lån til netop denne kunde. Klassificeringen sker for privatkunder på baggrund af rådighedsbeløb, gældsfaktor og reel formue, mens erhvervskunder klassificeres efter indtjening og egenkapital.

Kreditpolitikken fastlægger, at der skal tilstræbes en god spredning på engagementsstørrelser, kunder og brancher. Sparekassens kreditrisiko overvåges løbende. Kvartalsvis foretages en gennemgang af engagementer, der vurderes at være risikofyldte.

De samlede nedskrivninger og hensættelser i Sparekassen er på 28,4 mio. kr. Dette er fordelt således, at der på de individuelle engagementer er nedskrevet 23,9 mio. kr. og på de gruppevise vurderede engagementer er der nedskrivninger og hensættelser på 4,5 mio. kr. De driftsmæssige nedskrivninger i regnskabet for 2017 andrager en udgift på 5.703 tkr. Sparekassen beregner de gruppevise nedskrivninger med baggrund i Lokale Pengeinstitutters udviklede model. Denne model burde med baggrund i de indlagte samfundsmæssige parametre give et retvisende billede af de

Noter

fremtidige forventninger til tab på grupper. De gruppevise nedskrivninger og hensættelser ændres løbende med baggrund i forhold som ændrede boligpriser, ændringer i arbejdsløshed, landbrugets aktuelle situation og renteniveauet m.v.

Markedsrisiko

Sparekassens markedsrisiko styres via fastsatte limits for en lang række af risikomål. Opgørelse, overvågning og rapportering af markedsrisici sker løbende. Rapporteringen udarbejdes af regnskabschefen. Direktionen modtager løbende rapportering om disse risici. Bestyrelsen modtager rapportering om udvikling i markedsrisici på månedsbasis.

Renterisiko

Det kan oplyses, at Sparekassens renterisiko bl.a. beregnes ud fra Sparekassens beholdning af obligationer og i overensstemmelse med Finanstilsynets vejledning. Ultimo 2017 udgør den samlede renterisiko 5.623 tkr., hvilket svarer til 5,2 % af kernekapitalen efter fradrag (se fordeling i nedenstående tabel). Den tilsvarende opgørelse ultimo 2016 androg 1.969 tkr. (2,7 %).

Renterisiko fordelt efter modificeret varighed	(tkr.)	Handels-beholdning	Ikke handels-beholdning
Til og med 3 mdr.		0	0
Over 3 mdr. til og med 6 mdr.		62	7
Over 6 mdr. til og med 12 mdr.		612	7
Over 1 år til og med 2 år		808	29
Over 2 år til og med 3 år		1.178	0
Over 3 år til og med 4 år		417	0
Over 4 år		2.503	0
I alt		5.580	43

Renterisiko fordelt efter valuta

DKK	5.580	22
EUR	0	21
I alt	5.580	43

Sparekassen har i kapitalbehovsopgørelsen taget højde for et rentevip på værdipapirerne som ligger udenfor handelsbeholdningen.

Aktierisiko.

I bestyrelsens retningslinjer til direktionen er der indbygget et maksimum for den risiko, Sparekassen må påtage sig. Ved udgangen af 2017 består sparekassens aktieportefølje af 51,3 mio. kr. aktier, hvoraf 30,3 mio.kr. er unoterede aktier i sektorselskaber/samarbejdspartnere inden for den finansielle sektor, 7 mio. kr. er placeret i likvide aktier og 14 mio. kr. er placeret i unoterede aktier og anparter. De likvide aktier androg ultimo 2016 5,4 mio.kr.

Valutarisiko.

Sparekassens valutapositioner udgør 8.589 tkr. ultimo 2017, hvilket svarer til 8 % af kernekapitalen. Valutarisikoen opgjort som valutakursindikator 2 beregnes ikke, da valutapositionerne udgør mindre end 10 % af kernekapitalen.

Noter

Sparekassen har vedtaget retningslinjer for, hvilke valutaer det er tilladt at have eksponering i. Der henvises til note 28 for yderligere oplysninger om valutarisici.

Likviditetsrisiko.

Sparekassens likvide beredskab bliver styret ved at opretholde tilstrækkelig likvider, ultralikvide værdipapirer, tilstrækkelige kreditfaciliteter samt evnen til at lukke markedspositioner. Det likvide beredskab fastlægges ud fra en målsætning om at sikre et tilstrækkeligt og stabilt likvidt beredskab. Sparekassen tilstræber at have en overdækning i forhold til kravene i lov om finansiel virksomhed på 100 %.

LCR er for sparekassen beregnet til 844 % pr. 31.12.2017. Der henvises herudover til nøgletal for overdækning i likviditet samt nøgletal for udlån i forhold til indlån.

Operationel risiko.

Sparekassen har med henblik på at mindske tab som følge af operationelle risici udarbejdet flere politikker. En central del heraf er sikkerhedspolitikken, der stiller en række krav til it og personale, ligesom den stiller en række krav til håndtering af følsomme oplysninger. Herudover er der udarbejdet nødplaner for it, som skal begrænse tab i tilfælde af manglende it-faciliteter eller anden lignende kritesituation. Sparekassen ønsker et stærkt kontrolmiljø og har derfor også udarbejdet en række standarder for, hvorledes kontrol skal foregå.

Sparekassen er qua sin størrelse afhængig af visse nøglemedarbejdere. For at mindske afhængigheden er der udarbejdet skriftlige arbejdsgange. Herudover søger Sparekassen i videst muligt omfang at uddanne medarbejdere på områder, hvor det vurderes, at den største afhængighed er til stede.

Sparekassen har etableret en compliance- og en risikostyringsfunktion, der skal medvirke til at sikre, at vi til enhver tid lever op til eksterne såvel som interne krav.

Det er Sparekassens politik, at de operationelle risici til stadighed begrænses under hensyntagen til de omkostninger, der er forbundet hermed.

Noter

(i 1.000 kr.)

Note 4: Kapitalforhold og kapitalprocent

2017 2016

Kapitalsammensætning

Egenkapital	125.552	84.237
Skatteaktiver	0	-225
Foreslået rente til garantier	-1.206	-789
Immaterielle aktiver	-1.554	0
Ramme til indløsning af garantkapital	-500	-500
Fradrag for forsigtig værdiansættelse	-402	-233
Fradrag for kapitalandele m.v. større end 10 %.	-13.865	-9.838
Egentlig kernekapital	108.025	72.652
Supplerende kapital	10.000	10.000
Kapitalgrundlag før fradrag	118.025	82.652
Fradrag for kapitalandele m.v. større end 10 %.	-1.540	-2.459
Kapitalgrundlag efter fradrag	116.485	80.193

Risikoeksponering

Kreditrisiko	400.469	287.775
Markedsrisiko	105.190	50.176
Operationel risiko	62.967	59.538
Risikovægtede aktiver i alt	568.626	397.489

Nøgletal

Egentlig kernekapitalprocent	19,0	18,3
Kernekapitalprocent	19,0	18,3
Kapitalprocent	20,5	20,2

Note 5: Femårsoversigt

(i 1.000 kr.)

Hoved- og nøgletal	2017	2016	2015	2014	2013
Resultatopgørelse					
Netto rente- og gebyrindtægter	47.570	35.269	32.160	29.302	27.293
Kursreguleringer	3.891	-553	1.132	3.296	1.923
Udgifter til personale og administration	34.125	26.108	21.231	20.495	20.083
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender m.v.	5.703	2.873	3.197	2.086	2.332
Årets resultat	9.399	5.059	5.803	4.870	3.368
Balance					
Udlån	397.506	295.783	296.063	272.463	273.887
Indlån	824.149	562.896	502.138	488.022	432.747
Indlånsoverskud (eksklusiv indlån i puljer)	426.643	267.113	206.075	215.557	158.860
Egenkapital	125.552	84.237	74.889	66.689	59.383
Aktiver i alt	1.088.334	718.306	628.256	585.606	527.344

Noter

Nøgletal

Kapitalprocent	20,5	20,2	21,2	21,4	22,8
Kernekapitalprocent	19,0	18,3	18,4	17,9	17,9
Egenkapitalforrentning før skat	11,4	6,5	10,1	11,1	8,5
Egenkapitalforrentning efter skat	9,0	6,4	8,2	7,7	5,9
Indtjening pr. omkostningskrone	1,29	1,17	1,27	1,27	1,20
Renterisiko	5,2	2,7	2,7	2,6	3,5
Valutaposition	8,0	4,3	7,4	7,4	7,0
Valutarisiko	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Udlån i forhold til indlån	45,4	52,1	59,9	58,8	66,3
Udlån i forhold til egenkapital	3,2	3,5	4,0	4,1	4,6
Årets udlånsvækst	34,4	-0,1	8,7	-0,5	7,4
Overdækning i forhold til lovkrav om likviditet	345,7	332,01	304,8	336,5	336,4
Summen af store engagementer	15,4	13,9	14,4	16,0	0,0
Årets nedskrivningsprocent	0,9	0,7	0,8	0,6	0,6
Afkastningsgrad beregnes som forholdet mellem årets resultat og aktiver i alt	0,9	0,70	0,92	0,83	0,64
Gearing	8,7	8,6	8,7	8,9	9,5

Noter	(i 1.000 kr.)	
	2017	2016
Note 6: Renteindtægter		
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	0	0
Udlån og andre tilgodehavender	29.349	22.973
Obligationer	2.725	1.505
Øvrige renteindtægter	560	105
	32.634	24.583
Note 7: Renteudgifter		
Kreditinstitutter og centralbanker	444	65
Indlån og anden gæld	1.428	1.834
Efterstillede kapitalindskud	648	1.023
Øvrige renteudgifter	4	1
	2.524	2.923
Note 8: Gebyrer og provisionsindtægter		
Værdipapirhandel og depoter	3.528	3.098
Betalingsformidling	2.786	2.324
Lånesagsgebyr	619	453
Garantiprovision	8.937	5.837
Øvrige gebyrer og provisioner	2.845	1.620
	18.715	13.332
Note 9: Kursreguleringer		
Udlån og tilgodehavender til dagsværdi	0	-588
Obligationer	-3	-226
Aktier m.v.	3.760	-16
Valuta, rente m.v.	134	277
Aktiver tilknyttet puljeordninger	4.968	1.990
Indlån i puljeordninger	-4.968	-1.990
	3.891	-553
Note 10: Nettorente- og gebyrindtægter fordelt på aktivitetsområder		
Filialnet	47.570	35.269
	47.570	35.269
Note 11: Udgifter til personale og administration		
<u>Personaleudgifter:</u>		
Lønninger	14.183	11.231
Pensioner	1.564	1.010
Udgifter til social sikring og lønsumsafgift	2.757	1.951
	18.504	14.192
<u>Lønninger og vederlag til direktion og bestyrelse:</u>		
Direktion, Bjarne V. Nielsen	1.446	1.384
Direktion, Peter Kaldahl (01.04.17 til 31.07.17)	639	0
	2.085	1.384

Direktør Peter Kaldahl har endvidere haft firmabil stillet til rådighed.

Noter

(i 1.000 kr.)

	2017	2016
Bestyrelse, 10 personer:		
Ordinært honorar:		
Bestyrelsesformand Leif Juul Sørensen	96	85
Næstformand Ole Kjær Jensen	67	0
Bestyrelsesmedlem Henning Hürdum	75	75
Bestyrelsesmedlem Henrik Buur	39	0
Bestyrelsesmedlem Hanne Herzog	39	0
Bestyrelsesmedlem Anne Jeppe Nielsen	60	60
Bestyrelsesmedlem Pia Fuglsang Rasmussen	38	0
Bestyrelsesmedlem Rasmus Peder Rasmussen	50	50
Bestyrelsesmedlem Niels Riis	38	0
Bestyrelsesmedlem Ole L. Jørgensen	50	50
Afgået bestyrelsesformand Jens Groth-Lauritsen	25	100
Afgået bestyrelsesmedlem Niels Sindal	13	50
Honorar for tabt arbejdsfortjeneste:		
Bestyrelsesmedlem Anne Jeppe Nielsen	3	6
Bestyrelsesmedlem Rasmus Peder Rasmussen	0	5
Afgået bestyrelsesformand Jens Groth-Lauritsen	7	0
Bestyrelsen i alt	599	481
	2.684	1.865
I personaleudgifter indgår vederlag til andre ansatte med væsentlig indflydelse på Sparekassens risikoprofil, 6 personer ultimo 2017	3.748	2.489
Direktion, bestyrelse og andre ansatte med væsentlig indflydelse på Sparekassens risikoprofil er fastlønnet.		
<u>Øvrige administrationsudgifter:</u>	12.937	10.051
Udgifter til personale og administration i alt	34.125	26.108
Det gennemsnitlige antal beskæftigede omregnet til heltidsansatte	29,7	22,3
<u>Revisionshonorar:</u>		
Lovpligtig revision af årsregnskabet	188	213
Andre ydelser end revision	29	455
	217	668
Note 12: Andre driftsudgifter		
Betaling til Afviklingsformuen	15	7
Drift af aktiver i midlertidig besiddelse	17	49
	32	56

Noter	(i 1.000 kr.)	
	2017	2016
Note 13: Nedskrivninger på udlån m.v.		
Individuelle nedskrivninger på udlån		
Individuelle nedskrivninger, primo	18.277	15.232
Nedskrivninger	9.091	6.086
Tilbageførsel af nedskrivninger foretaget i tidligere regnskabsår	-3.827	-3.562
Andre bevægelser	1.038	756
Endeligt tabt (afskrevet) tidligere individuelt nedskrevet / hensat	-1.851	-235
	22.728	18.277
Gruppevise nedskrivninger på udlån		
Gruppevise nedskrivninger, primo	2.554	2.368
Nedskrivninger	0	436
Tilbageførsel af nedskrivninger foretaget i tidligere regnskabsår	-135	-373
Andre bevægelser	732	123
	3.151	2.554
Individuelle hensættelser på garantier		
Individuelle hensættelser, primo	974	874
Hensættelser	879	480
Tilbageførsel af nedskrivninger foretaget i tidligere regnskabsår	-175	-120
Endeligt tabt (afskrevet) tidligere individuelt nedskrevet / hensat	-602	-260
	1.076	974
Gruppevise hensættelser på garantier		
Gruppevise hensættelser, primo	1.320	1.346
Hensættelser	0	0
Tilbageførsel af nedskrivninger foretaget i tidligere regnskabsår	0	-26
	1.320	1.320
I alt nedskrivninger og hensættelser ultimo året	28.275	23.125
Afstemning af nedskrivninger på udlån m.v.		
Nedskrivninger i året	9.970	7.002
Tilbageførte nedskrivninger	-2.828	-3.202
Endeligt tabt i årets løb, ikke tidligere nedskrevet	36	99
Indgået på tidligere afskrevne fordringer	-166	-173
Renter på nedskrivningerne	-1.309	-853
Resultatpåvirkning af nedskrivninger og hensættelser	5.703	2.873

Der blev i forbindelse med fusionen overtaget udlån med bruttokontraktforpligtelser på 113,5 mio. kr. fra tidligere Flemløse Sparekasse, der er optaget til nettoværdien før dagsværdiregulering med 107,6 mio. kr. Den afledte ”korrektivkonto” på 5,9 mio. kr. er, med baggrund i regnskabsreglerne ikke indregnet i ovennævnte note.

Pr. 31.12.17 er der tilbageført nedskrivninger på 1,3 mio. kr. fra denne ”korrektivkonto”, hvorefter der resterer 4,6 mio. kr. herpå. Sparekassens samlede nedskrivninger og hensættelser udgør herefter 32,9 mio. kr. pr. 31.12.17.

I forbindelse med fusionen blev en række engagementer med svaghestegn i tidligere Flemløse Sparekasse dagsværdireguleret med minus 3,7 mio. kr. Pr. 31.12.17 er 0,6 mio. kr. heraf indtægtsført som følge af forbedringer i disse eksponeringer.

Noter	(i 1.000 kr.)	
	2017	2016
Note 14: Skat		
Beregnet skat af årets indkomst	1.235	1.027
Ændring i udskudt skat	1.175	51
Regulering af tidligere års skat	154	-1.000
	2.564	78
Effektiv skatteprocent		
Selskabsskattesatsen i Danmark	22,0	22,0
Ikke skattepligtige indtægter og ikke fradragsberettigede udgifter mv.	-1,9	-1,0
Regulering af tidligere års skat	-1,3	-19,5
Effektiv skatteprocent	21,4	1,5
Note 15: Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker		
Anfordringstilgodehavender	110.392	48.365
	110.392	48.365
Tilgodehavender hos kreditinstitutter	110.392	48.365
	110.392	48.365
Note 16: Udlån og andre tilgodehavender		
Udlån og tilgodehavender til amortiseret kostpris	397.506	295.783
	397.506	295.783
Udlån og tilgodehavender til amortiseret kostpris		
På anfordring	857	2.202
Til og med 3 måneder	13.218	2.965
Over 3 måneder og til og med et år	89.064	9.207
Over 1 år og til og med 5 år	167.701	74.211
Over 5 år	126.666	207.198
	397.506	295.783
Der er foretaget hel eller delvis nedskrivning på udlån, hvor der er indtruffet objektiv indikation for værdiforringelse.		
Individuelle nedskrivninger:		
Udlån og tilgodehavender før nedskrivning	41.769	29.421
Udlån og tilgodehavender efter nedskrivning	19.041	11.144
Gruppevis nedskrivninger:		
Udlån og tilgodehavender før nedskrivning	381.616	287.193
Udlån og tilgodehavender efter nedskrivning	378.465	284.629

Standardvilkår

Erhvervskunder: Typisk kan Sparekassen opsige engagementet uden varsel. Der stilles krav til, at kunden løbende indleverer økonomiske oplysninger til Sparekassen.

Privatkunder: Typisk er der et opsigelsesvarsel fra Sparekassens side på 3 måneder, medmindre der foreligger misligholdelse eller anden forfaldsgrund. Der stilles normalt krav om økonomiske oplysninger ved nyudlån samt ændringer i eksisterende udlån.

Noter

Sikkerhederne vurderes efter nærmere retningslinjer, som er beskrevet i de interne forretningsgange. Sikkerhedsværdien varierer alt efter hvilket aktiv, som pantsættes til sikkerhed for kundernes engagementer med Sparekassen.

	2017	2016
Kreditrisici fordelt på sektorer og brancher:		
Erhverv	%	%
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	7	8
Industri og råstofudvinding m.v.	2	1
Energiforsyning	0	1
Bygge- og anlægsvirksomhed	4	3
Handel	4	5
Transport, restaurations- og hotelvirksomhed	3	4
Information og kommunikation	1	1
Finansiering og forsikring	2	1
Fast ejendom	2	4
Øvrige erhverv	7	7
Erhverv i alt	32	35
Private	68	65
I alt	100	100

	2017	2016
		(i 1.000 kr.)
Note 17: Obligationer til dagsværdi		
Statsobligationer	2.324	1.277
Realkreditobligationer	336.802	189.345
Øvrige obligationer	8.997	4.733
	348.123	195.355

Note 18: Aktier m.v.		
Aktier/investeringsbeviser noteret på OMX	5.668	5.256
Aktier/investeringsbeviser noteret på andre børser	1.331	181
Unoterede aktier optaget til dagsværdi	44.348	31.977
	51.347	37.414

Note 19: Aktiver i puljeordninger		
Placeret i:		
Kontantindestående	471	223
Investeringsforeningsandele	108.114	43.903
Andet	279	182
	108.864	44.308

Note 20: Immaterielle aktiver		
Kunderrelationer		
Kostpris primo	0	0
Tilgang i året	1.828	0
Afgang i året	0	0
Årets afskrivninger	274	0
Årets værdireguleringer	0	0
Kostpris ultimo	1.554	0

Noter	(i 1.000 kr.)	
	2017	2016
Note 21: Grunde og bygninger		
Domicilejendomme		
Omvurderet værdi primo	1.840	1.870
Tilgang i året	870	0
Afgang i året	0	0
Årets afskrivninger	42	30
Årets værdireguleringer	0	0
Omvurderet værdi ultimo	2.668	1.840
Investeringsjendomme		
Dagsværdi primo	0	0
Tilgang i året	2.753	0
Afgang i året	0	0
Årets værdireguleringer	0	0
Dagsværdi ultimo	2.753	0
Grunde og bygninger i alt	5.421	1.840
Note 22: Øvrige materielle aktiver		
Samlet kostpris primo	6.047	5.747
Tilgang	615	347
Afgang	289	47
Samlet kostpris ultimo	6.373	6.047
Af- og nedskrivninger primo	3.284	2.773
Årets afskrivninger	664	558
Tilbageførte nedskrivninger	49	47
Af og nedskrivninger ultimo	3.899	3.284
Bogført værdi ultimo	2.474	2.763
Note 23: Udskudte skatteaktiver og skatteforpligtelser		
Udskudt skat primo	225	276
Ændring i udskudt skat	293	-51
	518	225

	2017	2017	2017	2016
	Udskudt	Udskudt	Udskudt	Udskudt
	skatte-	skatte-	skatte-	skatte-
	aktiv	forpligtelse	aktiv	aktiv
			netto	netto
Immaterielle aktiver	17	0	17	0
Materielle anlægsaktiver	0	-215	-215	-198
Udlån	546	0	546	423
Øvrige	170	0	170	0
Netto	733	-215	518	225

Noter

(i 1.000 kr.)

2017 2016

Note 24: Indlån og anden gæld

Fordeling på restløbetider

Anfordring 712.354 447.442

Indlån med opsigelsesvarsel

Til og med 3 måneder 53.053 57.980

Over 3 måneder og til og med 1 år 2.543 2.762

Over et år og til og med 5 år 15.100 10.900

Over 5 år 41.099 43.812

824.149 562.896

Fordeling på indlånstyper

På anfordring 709.330 447.442

Indlån med opsigelsesvarsel 48.320 54.630

Tidsindskud 10 0

Særlige indlånsformer 66.489 60.824

824.149 562.896

Note 25: Indlån i puljeordninger

Indlån, primo 44.308 21.712

Årets indbetalinger fra puljedeltagere 61.236 24.296

Årets udbetalinger til puljedeltagere 1.648 3.690

Årets resultat 4.968 1.990

108.864 44.308

Puljeresultat (indregnet under kursreguleringer):

Afgivne gebyrer og provisionsudgifter 27 67

Renteindtægter 33 125

Udbytter 452 461

Kursreguleringer 4.510 1.471

4.968 1.990

Note 26: Efterstillede kapitalindskud

Fastforrentet indlån DKK 250 500

Fastforrentet kapitalbeviser DKK 10.000 10.000

10.250 10.500

Betalte renter 648 1.023

Efterstillet kapitalindskud, der medregnes ved opgørelse af kernekapitalen 10.000 10.000

De fastforrentede indlån forrentes med en rentesats på 4,5 % p.a.

De fastforrentede kapitalbeviser forrentes med en rentesats på 6,16 % p.a.

Kapitalbeviserne er uopsigelige fra kapitalejernes side, udløber den 14.07.2026, men kan af Rise Flemløse Sparekasse førtidsindfries fra den 14.07.2021

Noter	(i 1.000 kr.)	
	2017	2016
Note 27: Eventualforpligtelser		
Garantier m.v.		
Finansgarantier	7.630	4.017
Tabsgarantier for realkreditudlån	108.933	69.720
Tinglysningsgarantier	8.894	10.852
Øvrige garantier	54.631	36.054
	180.088	120.643
Andre forpligtede aftaler		
SDC udtrædelsesforpligtelse	25.145	16.142
Huslejeforpligtelse	5.919	6.294
Sponsorater	20	65
	31.084	22.501
Note 28: Valutaeksponering		
Valutafordeling på hovedvalutaer (netto):		
NOK	451	245
EUR	5.792	2.266
USD	596	311
GBP	745	32
Øvrige	1.004	294
	8.589	3.148
Aktiver i fremmed valuta i alt	9.859	3.404
Passiver i fremmed valuta i alt	1.270	256
Valutakursindikator 1 (valutaposition)	8.589	3.148

Valutaindikator 1 opgøres som summen af den største numeriske værdi af aktiver (lang position) eller nettogæld. Indikator 1 viser et mål for den samlede valutarisiko.

Note 29: Nærtstående parter

Der er ingen nærtstående parter med bestemmende indflydelse på Sparekassen. Øvrige nærtstående parter består af direktionen og bestyrelsen samt nærtstående med disse. Alle transaktioner med nærtstående parter er foretaget på markedsmæssige vilkår. Medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem har personalevilkår.

Lån til ledelsen:

Direktionen, rentesats (4,65 %)	1.115	1.115
Bestyrelsen, rentesats (2,0 % - 8,0 %)	10.017	9.166

Sikkerhedsstillelser:

Direktionen	1.065	1.160
Bestyrelsen	4.937	5.520

Særlige incitamentsprogrammer:

Der er ikke etableret incitamentsprogrammer for Sparekassens direktion eller bestyrelse

Noter

Note 30. Erhvervelse af Flemløse Sparekasse ved fusion

Sparekassen overtog Flemløse Sparekasse i april 2017 ved fusion med Sparekassen som fortsættende virksomhed.

Overtagelsen blev honoreret ved udstedelse af garantbeviser. Der opstod ikke positiv eller negativ goodwill ved fusionen.

Flemløse Sparekasse ophørte ved fusionen.

	(i 1.000 kr.)
	Dagsværdi på overtagelses- tidspunktet
Aktiver	
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavende hos centralbanker	48.308
Tilgodehavende hos kreditinstitutter og centralbanker	13.710
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	103.948
Obligationer til dagsværdi	51.557
Aktier m.v.	9.837
Aktiver tilknyttet puljeordninger	9.814
Immaterielle aktiver, kunderelationer	1.828
Grunde og bygninger i alt	1.768
Øvrige materielle aktiver	340
Andre aktiver, periodeafgrænsningsposter m.v.	2.968
Aktiver i alt	244.078
Passiver	
Indlån og anden gæld	196.291
Indlån i puljeordninger	9.814
Andre passiver, periodeafgrænsningsposter m.v.	7.972
Hensatte forpligtelser	1.386
Gæld i alt	215.463
Netto (aktiver – passiver)	28.615
Negativ goodwill	0
Købesum (Dagsværdi af udstedte garantbeviser/overtaget egenkapital)	28.615
Eventualforpligtelser/garantier	54.300

Note 31. Anvendt regnskabspraksis

Anvendt regnskabspraksis er, ud over det i note 1 beskrevne, beskrevet nedenfor.

Generelt om indregning og måling

Aktiver indregnes i balancen, når det som følge af en tidligere begivenhed er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde Sparekassen og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når Sparekassen som følge af en tidligere begivenhed har en retlig eller faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå Sparekassen, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Noter

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til dagsværdi. Dog måles materielle aktiver på tidspunktet for første indregning til kostpris. Måling efter første indregning sker som beskrevet for hver enkelt regnskabspost nedenfor.

Ved indregning og måling tages hensyn til forudsigelige risici og tab, der fremkommer, inden årsregnskabet aflægges, og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterer på balancedagen.

I resultatopgørelsen indregnes indtægter i takt med, at de indtjenes, mens omkostninger indregnes med de beløb, der vedrører regnskabsåret. Dog indregnes værdistigninger i domicilejendomme direkte i totalindkomstopgørelsen.

Køb og salg af finansielle instrumenter indregnes på afviklingsdagen, og indregningen ophører, når retten til at modtage/afgive pengestrømme fra det finansielle aktiv eller passiv er udløbet, eller hvis det er overdraget, og Sparekassen i al væsentlighed har overført alle risici og afkast tilknyttet ejendomsretten. Sparekassen anvender ikke de nye regler om omklassificering af visse finansielle aktiver fra dagsværdi til amortiseret kostpris.

Virksomhedssammenslutninger

Den indfusionerede Flemløse Sparekasse er indregnet i regnskabet fra overtagelsestidspunktet.

Ved fusionen anvendtes overtagelsesmetoden, hvorefter den nytilkomne virksomheds identificerbare aktiver og forpligtelser måles til dagsværdi på overtagelsestidspunktet. Der tages hensyn til skatteeffekten af de foretagne omvurderinger.

Positive forskelsbeløb (goodwill) mellem kostprisen for Flemløse Sparekasse og dagsværdien af de overtagne aktiver og forpligtelser indregnes under immaterielle aktiver og nedskrives, hvis der opstår værdiforringelse. Negative forskelsbeløb (negativ goodwill) indregnes som en indtægt i resultatopgørelsen.

Omregning af fremmed valuta

Transaktioner i fremmed valuta omregnes ved første indregning til transaktionsdagens kurs. Tilgodehavender, gældsforpligtelser og andre monetære poster i fremmed valuta, som ikke er afregnet på balancedagen, omregnes til balancedagens lukkekurs for valutaen. Valutakursdifferencer, der opstår mellem transaktionsdagens kurs og kursen på betalingsdagen, henholdsvis balancedagens kurs, indregnes i resultatopgørelsen som kursreguleringer.

Modregning

Sparekassen modregner tilgodehavender og forpligtelser, når Sparekassen har en juridisk ret til at modregne de indregnede beløb og samtidig har til hensigt at nettomodregne eller realisere aktivet og indfri forpligtelsen samtidig.

Noter

Resultatopgørelsen

Renter, gebyrer og provisioner

Renteindtægter og renteutgifter indregnes i resultatopgørelsen i den periode, de vedrører. Provisioner og gebyrer, der er en integreret del af den effektive rente af et udlån, indregnes som en del af amortiseret kostpris og dermed som en integreret del af det finansielle instrument (udlån) under renteindtægter.

Provisioner og gebyrer, der er led i en løbende ydelse, periodiseres over løbetiden. Øvrige gebyrer indregnes i resultatopgørelsen på transaktionsdagen.

Vederlag for formidling af realkreditlån for Totalkredit indregnes efter modregningsmodellen. Efter modregningsmodellen indregnes vederlag på tidspunktet for lånets etablering, og vederlag for løbende servicering af låntager indregnes i takt med, at Sparekassen forestår serviceringen, og dermed opnår ret til vederlaget. Totalkredit kan kun modregne konstaterede tab i realkreditlånets første 8 år i de fremtidige løbende provisionsindtægter. Modregning indregnes på tidspunktet for den tabsgivende begivenhed.

Udgifter til personale og administration

Udgifter til personale omfatter løn og gager samt sociale omkostninger, pensioner m.v. til Sparekassens personale. Omkostninger til ydelser og goder til ansatte, herunder jubilæumsgratualer og fratrædelsesgodtgørelser, indregnes i takt med de ansattes præstation af de arbejdsydelser, der giver ret til de pågældende ydelser og goder.

Pensionsordninger

Sparekassen har indgået bidragsbaserede pensionsordninger med hovedparten af medarbejderne. I de bidragsbaserede ordninger indbetales faste bidrag til en uafhængig pensionskasse. Sparekassen har ingen forpligtelse til at indbetale yderligere bidrag.

Andre driftsindtægter

Andre driftsindtægter indeholder indtægter af sekundær karakter i forhold til sparekassens aktiviteter, herunder fortjeneste og tab ved salg af midlertidig overtagne aktiver, samt tilbageførte nedskrivninger på overtagne nedskrivninger i forbindelse med fusionen.

Andre driftsudgifter

Andre driftsudgifter indeholder udgifter af sekundær karakter i forhold til sparekassens aktiviteter, herunder bidrag til sektorløsninger samt drift af midlertidig overtagne aktiver.

Skat

Årets skat, som består af årets aktuelle skat og ændringer i udskudt skat, indregnes i resultatet med den del, der kan henføres til årets resultat, i anden totalindkomst eller direkte på egenkapitalen med den del, der kan henføres til posteringer henholdsvis i anden totalindkomst og direkte på egenkapitalen.

Aktuelle skatteforpligtelser og tilgodehavende aktuel skat, indregnes i balancen opgjort som beregnet skat af årets skattepligtige indkomst reguleret for betalt acontoskat.

Ved beregning af årets aktuelle skat anvendes de på balancedagen gældende skattesatser og -regler.

Udskudt skat indregnes af alle midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssige og skattemæssige værdier af aktiver og forpligtelser. Udskudte skatteaktiver indregnes i balancen til den værdi, hvortil

Noter

aktivet forventes at kunne realiseres, enten ved modregning i udskudte skatteforpligtelser eller som nettoaktiver.

Det vurderes på hver balancedag, om det er sandsynligt, at der i fremtiden vil blive frembragt tilstrækkelig skattepligtig indkomst til, at det udskudte skatteaktiv vil kunne udnyttes.

Balancen

Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker

Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker måles ved første indregning til dagsværdi og måles efterfølgende til amortiseret kostpris.

Tilgodehavender og gæld hos kreditinstitutter og centralbanker

Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker omfatter tilgodehavender hos andre kreditinstitutter samt Danmarks Nationalbank. Tilgodehavender måles til dagsværdi. Gæld måles til amortiseret kostpris.

Immaterielle aktiver

Øvrige immaterielle aktiver består af kunderelationer i forbindelse med fusionen mellem Flemløse Sparekasse og Rise Sparekasse. Kunderelationerne er ved første indregning målt til kostpris og efterfølgende afskrives de løbende over en forventet 5 årig periode.

Investeringsjendomme

Investeringsjendomme består hovedsageligt af ejendomme som Sparekassen har sat til salg og forventer af afhænde. Endvidere består investeringsejendomme også af Flemløse Gl. Kro som benyttes som forsamlingshus i byen.

Domicilejendomme

Domicilejendomme er ejendomme, som Sparekassen selv benytter til administration, filial eller øvrig servicevirksomhed. Domicilejendomme måles efter første indregning til omvurderet værdi. Omvurdering foretages så hyppigt, at der ikke forekommer væsentlige forskelle til dagsværdien. Ejendommens dagsværdi revurderes årligt på baggrund af beregnede kapitalværdier for de forventede fremtidige pengestrømme. Derudover indhentes ca. hvert 3. år vurderinger af ejendommens markedsværdi fra uafhængige vurderingsmænd.

Stigninger i domicilejendommens omvurderede værdi indregnes under opskrivningshenlæggelser under egenkapitalen. Fald i værdien indregnes i resultatopgørelsen, med mindre der er tale om tilbageførsel af tidligere foretagne opskrivninger. Afskrivninger foretages på baggrund af den opskrevne værdi. Domicilejendomme afskrives over en periode på 50 år.

Øvrige materielle anlægsaktiver

Materielle anlægsaktiver måles ved første indregning til kostpris. Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen, omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen samt omkostninger til klargøring af aktivet indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug.

Øvrige materielle aktiver måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Der foretages lineære afskrivninger baseret på følgende vurdering af de øvrige aktivers forventede brugstider:

Maskiner og inventar	5 til 10 år
IT-udstyr	3 år

Noter

Øvrige materielle anlægsaktiver vurderes for nedskrivningsbehov, når der er indikation for værdiforringelse, og der nedskrives til genindvindingsværdien, som er den højeste af nettosalgsprisen og nytteværdien.

Aktiver i midlertidig besiddelse

Aktiver i midlertidig besiddelse omfatter materielle aktiver som forventes afhændet inden for kort tid. Aktiverne måles til det laveste beløb af den regnskabsmæssige værdi eller dagsværdi med fradrag af omkostninger ved salg. Aktiverne er kun midlertidigt i Sparekassens besiddelse og salg vurderes sandsynligt inden for kort tid. Der afskrives ikke på aktiver i midlertidig besiddelse. Aktiver og dertil tilknyttet forpligtelser udskilles i særskilte linjer i balancen.

Eventuel værdiregulering af aktiver i midlertidig besiddelse indregnes i resultatopgørelsen under nedskrivninger på udlån og tilgodehavender.

Andre aktiver

Andre aktiver omfatter øvrige aktiver, der ikke hører til under andre aktivposter. Posten omfatter positiv markedsværdi af afledte finansielle instrumenter og indtægter, som først forfalder til betaling efter regnskabsårets afslutning, herunder tilgodehavende renter og udbytte. Bortset fra afledte finansielle instrumenter, der har en positiv værdi på balancedagen og som måles til dagsværdi, måles regnskabsposten ved første indregning til kostpris og efterfølgende til amortiseret kostpris.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet under aktiver omfatter afholdte omkostninger, der vedrører efterfølgende regnskabsår. Periodeafgrænsningsposter måles til kostpris.

Indlån og anden gæld

Indlån og anden gæld omfatter indlån med modparter, der ikke er kreditinstitutter eller centralbanker. Indlån og anden gæld måles ved første indregning til dagsværdi, og efterfølgende til amortiseret kostpris.

Andre passiver

Andre passiver omfatter øvrige passiver, der ikke hører til under andre passivposter. Posten omfatter negativ markedsværdi af afledte finansielle instrumenter og udgifter, som først forfalder til betaling efter regnskabsårets afslutning, herunder skyldige renter. Bortset fra afledte finansielle instrumenter, der har en negativ værdi på balancedagen og som måles til dagsværdi, måles regnskabsposten ved første indregning til kostpris og efterfølgende til amortiseret kostpris.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet under passiver omfatter indtægter, der er modtaget før balancetidspunktet, men som vedrører en senere regnskabsperiode, herunder forud modtagne renter og provision. Periodeafgrænsningsposter måles til kostpris.

Efterstillede kapitalindskud

Efterstillede kapitalindskud måles til amortiseret kostpris.

Øvrige finansielle forpligtelser

Øvrige finansielle forpligtelser måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis svarer til nominel værdi.

Noter

Hensatte forpligtelser

Forpligtelser, garantier og andre forpligtelser, der er uvisse med hensyn til størrelse eller tidspunkt for afvikling, indregnes som hensatte forpligtelser, når det er sandsynligt, at forpligtelsen vil medføre et træk på Sparekassens økonomiske ressourcer, og forpligtelsen kan måles pålideligt. Forpligtelsen opgøres til nutidsværdien af de omkostninger, som er nødvendige for at indfri forpligtelsen. Forpligtelser vedrørende personale hensættes med baggrund i de forventede omkostninger.

Hoved- og nøgletal

Hoved- og nøgletal er opstillet i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsens krav, samt i henhold til Den Danske Finansanalytikerforenings vejledning.

Kommende regnskabsregler

På tidspunktet for offentliggørelsen af denne årsrapport er regnskabsstandarden IFRS 9, der erstatter standarden IAS 39, trådt i kraft med virkning fra 1. januar 2018. Regnskabsstandarden IFRS 9 ændrer i væsentlig grad ved de gældende regler for klassifikation og måling af finansielle aktiver, regnskabsmæssige nedskrivninger og i nogen grad ved reglerne om regnskabsmæssig sikring.

De overordnede bestemmelser i IFRS 9 er tilsvarende indarbejdet i den danske regnskabsbekendtgørelse og suppleret af særlige danske nedskrivningsregler i regnskabsbekendtgørelsens bilag 10, der opfylder de overordnede principper i IFRS 9.

Den ændrede danske regnskabsbekendtgørelse træder i kraft samtidig med IFRS 9 d.v.s. for regnskabsperioden der begynder 1. januar 2018.

IFRS 9-reglerne om finansielle instrumenter, der er indarbejdet i den danske regnskabsbekendtgørelse, fastsætter følgende om klassifikation og måling samt nedskrivninger på finansielle aktiver.

IFRS 9-klassifikation og måling:

Efter IFRS 9 foretages klassifikation og måling af finansielle aktiver på baggrund af forretningsmodellen for de finansielle aktiver og de kontraktmæssige betalingsstrømme, som knytter sig til de finansielle aktiver.

IFRS 9 – nedskrivninger:

Med IFRS 9 erstattes den gældende nedskrivningsmodel, der er baseret på indtrufne tab ("incurred loss" – model), af en nedskrivningsmodel baseret på forventede tab ("expected loss" – model). Den nye forventningsbaserede nedskrivningsmodel indebærer, at et finansielt aktiv på tidspunktet for første indregning nedskrives med et beløb svarende til det forventede kredittab i 12 måneder (stadie 1)

Sker der efterfølgende en betydelig stigning i kreditrisikoen i forhold til tidspunktet for første indregning, nedskrives aktivet med et beløb, der svarer til det forventede kredittab i aktivets restløbetid (stadie 2). Konstateres aktivet værdiforringet (stadie 3), nedskrives aktivet med et beløb svarende til det forventede kredittab i aktivets restløbetid, der vil være større end i stadie 2, og renteindtægter indregnes i resultatopgørelsen efter den effektive rentes metode i forhold til det nedskrevne beløb.

Noter

Nedskrivningerne på kunder /faciliteter i stadie 1 og 2, bortset fra den svage del af stadie 2, foretages på baggrund af en porteføljemæssig modelberegning, mens nedskrivningerne for svage stadie 2 – kunder/faciliteter og stadie 3 – kunder/faciliteter foretages ved en manuel individuel vurdering.

Den porteføljemæssige modelberegning foretages på baggrund af en PD-model ”probability af Default”, der udvikles og vedligeholdes på Sparekassens datacentral, suppleret med en fremadskuende, makroøkonomisk modul, der udvikles og vedligeholdes af Lokale Pengeinstitutter. Det fremadskuende makroøkonomiske modul generer en række justeringsfaktorer som multipliceres med datacentralens ”rå” PD-værdier, som derved justeres i forhold til udgangspunktet.

For at imødegå en utilsigtet effekt på kapitalgrundlaget og dermed pengeinstitutternes muligheder for at understøtte kreditgivningen, har Europa-Kommissionen som et element i den reformpakke, som Kommissionen præsenterede den. 23. oktober 2016 (risikoreduktionspakken, også benævnt CRR II/CRD V/BRRD II), foreslået en 5 årig overgangsordning, således at en negativ effekt af IFRS 9 nedskrivningsreglerne først får fuld virkning på kapitalgrundlaget efter 5 år. Overgangsordningen er nu besluttet og træder i kraft samtidig med IFRS 9, d.v.s. 1. januar 2018.

Det er frivilligt for pengeinstitutterne at anvende overgangsordningen, men pengeinstitutterne skal meddele Finanstilsynet deres beslutning samt offentliggøre beslutningen.

Sparekassen har besluttet ikke at anvende overgangsordningen.

Virksomheden af IFRS 9 på kapitalgrundlaget ved ikrafttrædelse i 2018 svarer derfor til stigningen i korrektivkontoen 1. januar 2018 korrigeret for den skattemæssige effekt.